

BRASSÓI LAPOK

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-ÚCCA 64-66 SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

XXXIV. évfolyam 180. szám

Főszerkesztő
SZELE BÉLA dr.

Csütörtök, 1928 augusztus hó 9.

Csunya színjáték,

ami állítólag a színjátszás érdekében, sajnos, nem a kulisszák mögött, hanem a legnagyobb nyilvánosság előtt folyik. A direktorok harca már megindult a konc... azaz a koncesszióért, s már csattognak a szócsaták, döngenek a durva vádaskodások, a magyar marakodás pompás látványa gyönyörködteti a botrányokra éhes publikumot.

Nekünk azonban csöpp kedvünk sem telik ebben az izléstelen és szomorú komédiában, s azt hisszük, hogy a jóízű és jobb hajlandóságú közönségnek sem. A koncesszióért való harc évről-évre személyi inzultusok és izgatások, vádak és rágalmak vad tumultusává fajul, ami nemcsak a magyar színészetet, de magát a magyarságot is diszkreditálja, kompromittálja. Hisz azt nagyon jól tudjuk, fájdalmasan jól tudjuk, hogy ebben a legfőbb bűn magát a kormányt terheli, mely a romániai magyar színészetet a képtelen korlátok, kikötések, kártevések tömegével akarja elszorvasztani, de a direktor uraknak és a direktor jelölteknek, nem szabad ehhez a hatalmi törekvéshez a nyilvánosság előtt való személyes viszálykodással eszközül szolgálniok. A közönségnek semmi köze a színigazgatók egyéni ambíciójához, érzékenységéhez, egymás iránt táplált rokon- vagy ellenszenvéhez, mi magyar színészetet és jó magyar színházat akarunk, s ennek a támogatására minden erőt és áldozatot készek vagyunk meghozni. Ha a koncesszióért harcolniok kell a direktoroknak, végezzék ezt el a kulisszák mögött, nekünk elég, ha annak idején magát a színjátszást élvezzük. A magyarságnak emögny is elég sok baja, nyomorúsága, gyötrelme van, ne súlyosbítsuk még azzal, hogy egyébként nemes hivatás betöltésére hivatott fiatal nyilvános összeroffenéseikkel és hajbakapásaikkal rosszakaróink kacagó kárörömét keltik fel. Legyen vége a koncessziós komédiának!

Ha versenyről lehet szó a romániai magyar színigazgatók között, az csak a magyar színészet színvonalának az emelése körül fejthető ki méltóan, szükségszerűen. Mert ha már itt tartunk, akkor azt is meg kell őszintén mondanunk, hogy az a művészet, amit ma színársulataink produkálnak, kilencven százalékban nem művészet és nem kultúra. Annyira még nem romlott a közizlés, hogy mindenféle pornográfiát és fércelményt, amihez a nagy városokban külön publikum van, nekünk, mint a költészet, s a művészet felülmúlhatatlan remekeit adják be. Meggyőződésünk, hogy izléses, és valóban művészi becsű darabokkal és művészi reprodukciókkal legalább olyan üzleti eredményt lehet produkálni, mint az alantas szempontokat szolgáló darabok művészietlen felszervirozásával amelynél nyomát sem látjuk a fejlődésnek.

Nem szabad elfelejteni, hogy a kormány koncesszióján kívül, amelyért már most folyik a fórumon az ádáz tülekedés, van egy más koncesszió is, ami fontosabb amannál, a közönség koncessziója. Ez pedig csak annak a direktornak jár, aki társulatával, előadásával, tényleg a magyarságot, a műveltséget, a művészetet szolgálja.

A nemzeti paraszt-párt felhívással fordul a bírósághoz, a csendőrséghez és a rendőrséghez

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nemzeti-parasztpárt vezetősége a legközelebbi hetekben felhívással fordul a bírósághoz, a csendőrséghez és a rendőrséghez,

Maniu Gyula még ennek a hétnek folyamán Bukarestbe érkezik, hogy részt vegyen a párt vezetőségi ülésén, mely dönteni fog annak a felhívásnak szövegéről és arról, hogy azt mikor bocsássák nyilvánosságra.

Ezen az ülésen határoznak arról is, mikorra hívják össze a fővárosba a falusi delegátusok nagygyűlését, melynek feladata a nemzeti-parasztpárt határozatainak és célkitűzéseinek szankcionálása és végrehajtása.

Hogy mit jelent ez a sokat mondó kitétel, még nem lehet tudni, de úgy látszik, hamarosan viharos hetek következnek.

Radics halálán van

Elfogták Risztovics szerkesztő merénylőjét

A földmives párt követelte, hogy a szkupstinai vérengzés miatt helyezék vád alá Korosec miniszterelnököt

Belgrád. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap számunkban röviden megírtuk, hogy Zágrábban újabb politikai merénylet történt. Néhány elkéseredett horvát fiatalember előbb véresre verte Risztovics Vlada szerb lapszerkesztőt, majd valaki agyonlőtte.

A merénylet híre nagy megrökönyödést és kínos feszültséget váltott ki Belgrádban. Ugy a kormánytagok, mint a szerb sajtó inkább a megrökönyödés, mint a bosszu hangján irnak, a belgrádi merényletről, amely a horvát és szerb nép közötti ellentétet most már a véres leszámolásokig érleli ki. A belgrádi újságíró szervezet külön kommunikét adott ki, a melyben nem a horvát népet teszi felelőssé a merényletért, hanem azt a politikai elvakultságot, amely mind véresebb árnyékként nehezedik a két nép közé. Ez az óvatos hangot nyilván a kormány intenciói diktálják. Korosecnek mindent el kell követnie, hogy a zágrábi merénylet ne kapja a Radics Pál meggyilkolásáért való elégtételverés jellegét.

Risztovics temetését Belgrádban rendezik meg az újságírók. A város hangulata annyira feszült, hogy a kormány jónak látja, elővigyázatosságból erős karhatalmi alakulatok kirendelését.

A rendőrség erőiesen nyomoz a merénylők leleplezése érdekében. Érdekes, hogy a horvát nép maga is csak gyilkosságot akar látni a merényletben, amelyért a tettest szigorúan meg kell büntetni. A merénylet híre viszont nem megrökönyödést, hanem valami lelkes hangulatot váltott ki a horvát fővárosban. A két ellentétes megnyilatkozás magyarázata az, hogy maga a horvát nép is tartózkodik attól a látszattól, mintha Risztovics halála elégtétel lehetne a szkupstinában elkövetett merényletért. A merénylőt Sunics személyében sikerült letartóztatni. A zágrábi sajtó erőiesen tiltakozik az ellen, hogy Sunics tettéért a horvát népet tegyék felelőssé.

A rendőrség letartóztatott három fiatalembert is, akiről bebizonyítást nyert, hogy a Kolló étteremben inzultálták Risztovicsot s így az a gyanu merült fel, hogy részesek a halálos merényletben.

Radics utolsó óráit éli.

Belgrádból az a hír jött, hogy Radics kiszorult Zágrábba, azonban nem erősítette meg ezt az értesülést. A legújabb zágrábi távirat szerint Radics még életben van, de halála bármelyik percben bekövetkezhetik. Étvá-

gyát teljesen elveszítette, a veséje nem működik, s az elmúlt éjjel végzetessé válható szívrohamokat élt át. Orvosai szerint ha ezek a szívrohamok újból jelentkeznek, az elerőltlenedett test már nem tud megbirkózni velük.

Radics merénylőjét kiadta a mentelmi bizottság.

Belgrádból jelentik: Racsics Punisát, a szkupstinai vérengzés rendezőjét a mentelmi bizottság egyhangulag kiadta. Az erről szóló bejelentést mély csendben vette tudomásul a képviselőház.

Nyomban utána azonban kitört a szokásos vihar. Milutiroc radikális képviselő azt indítványozta, hogy a távollévő képviselők napidíját vonják meg. Az indítvány éle a horvát képviselők ellen irányult, akik tudvalevőleg a szkupstinai vérengzés után nem vesznek részt a parlament munkájában.

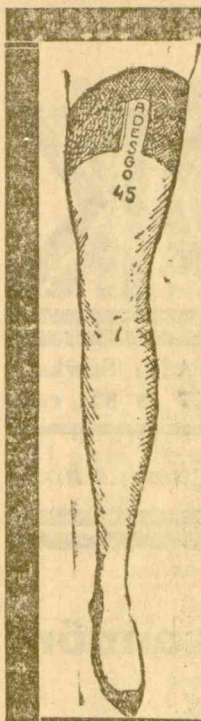
A földmives pártiak körében, akik az ellenzéki pártok közül egyedül jelennek meg az üléseken, az indítvány felháborodást keltett. Nyomban felugrott Lazics pártvezér és indítványozta, hogy az emlékeztető vérengzésekért helyezék vád alá magát a jelenlegi miniszterelnököt Korosecet is. Az elnöknek fel kellett függesztenie az ülést, mert a kirobant indulatokat nem lehetett lecsendesíteni.

AZ ANGOL VILAGHATALOM.

Ime, ilyen messze mehet Egyiptom.

MAI SZAMUNK 12 OLDAL

Adesgo

45 és 48 védjegyű

a legjobb és a legtartósabban mosható

Tisztaselyem harisnya

MŰSORON KIVÜL

A MAGYAR ÍRÓ PÉNZT KAP

Irta: Márai Sándor

Felmérték, mint egy katasztört, engedélyezték és telekkönyvelték, s minden valószínűség megvan reá, hogy a Baumgarten-díj jövő esztendő első hónapjában kiosztásra is kerül. A magyar író tarthatja a markát. Hosszu ideje, hogy hiába tartja. Most már tudjuk azt is, hogy az alapítvány kamata minden esztendőben százhuszezer pengő; természetesen nagy összeg ez; nemzetközi viszonylatban is páratlan. A Nobel-díj mellett nincs is hozzá fogható jelentékeny summa s francia, angol, sőt még amerikai irodalmi díjak is eltörpülnek e hat számjegy ereje és jelentősége mellett.

A végrehajtással megbízottak személyében megvan minden garancia arra, hogy jó lelkiismerettel sáfárkodnak majd a pénzzel, az alapító szellemében s a helyzet ismeretében, itt sem lenne baj. Aki a helyzetet alaposan ismeri, az ugyan vakarhatja a fejét, mert nehéz az alapító szellemét összeegyeztetni azzal, hogy a díjak kiosztásához hivatalos bejegyzés is kell — s a weltfremd Baumgarten, ahogy intencióit ismerjük, nagyjában azokra az írókra gondolt, s azokon óhajtott segíteni, akiket a hivatalos elismerés nem dédelget. Minden irodalmi értékeléstől függetlenül, valahogy úgy érezzük, hogy Baumgarten azokra az írókra gondolt, akiket senki sem támogat, akik nem tagjai semmiféle Akadémiának, vagy társaságnak, nem járnak a nagy társaságba s akik kissé duvad módjára élnek „felekezeti és jogi elfogultság nélkül” dolgoznak, s éppen meggyőződésük intaktsága sodorta őket olyan helyzetbe, hogy anyagi segítségre szorúlnak. Olvassuk azt is, hogy a díjak összege nem lehet kevesebb, mint négyezer, s nem lehet több, mint nyolc ezer pengő egy esztendőben. Így gondolta Baumgarten? Lehet. Sok is, kevés is; el lehet képzelni, magyar írói nyomorokat, ahol négyezer pengő sok, mert sok az éhenhaláshoz s nyolc ezer pengő különösen, ha havi részletben adják oda, kevés, mert nem gyógyítja a mély sebet és betegséget, amit az élet, az elmúlt évek nyomorúsága rajta ütött.

Ez lehet vita tárgya, hogy mi helyesebb: évente három-négy embert segíteni, nagy és komoly összeggel, hogy egyszerre s huzamos időre meggyógyuljon, három élet minden nyavalyájától, vagy injekciót adni tizenötnek, hogy tengessék egy esztendőig valamivel kényelmesebben a maguk beteg lélekzését tovább? Mindkét eljárás mellett szólana valami: ezen is lehet vitatkozni. Ahogy Baumgarten gondolatvilágát ismerjük, ő a segítséget segítségnek képzelte el, mélyreható, gyógyító operációnak, s nem kegydíjnak. Az alapítvány kezelőit talán az a kételkedés vezette, hogy sok az író, nem lehet vártni őket, inkább kevesebbet, de többnek. Mégis szabadon megjegyezni, annál is inkább, mert Baumgarten-díj tíz emberöltőben egyszer hull oda a magyar irodalomnak, szabadon valakinek megjegyezni, aki soha, semmiféle formában sem jogcímet, sem igényt, nem támaszt a díjjal szemben, s ezt papíron adja, hogy az ismertetett elosztási terv minden jószándéka mellett mélyebb értelemben hibás és egy kissé céltalan. Senki nem állhat ki listával fogadatlan prókátorok, s az írók közül, akik rászorúlnak, akadna nem egy, aki ugyancsak rossznéven venné, ha a nevét most

hurcolni kezdenék; ezért hagyjuk a neveket, de úgy kapásból egy tucatot mindjárt el lehet sorolni, akik már egészen ferdén néznek és dognak a reménytelen szegénységtől s akikkel, ha egy esztendőig havi 3—400 pengőt dobnak oda nekik, nem lehet továbbra se nagy kiállítást csinálni. Mintha attól félne a díjkiosztó bizottság, hogy az író, az infantilis és földi javakban gyakorlatlan lény, nem is tudna helyesen gazdálkodni, ha egyszer egy életben kézbe adnak egy vagyont, egy félmilliárdot.

Tegyük fel, hogy csakugyan nem ért hozzá; elherdálja vagy elhabrálja. — Hát aztán? Baumgarten nem árvaszéket gondolt nem a magyar írók kuratóriumát képzelte el. El tudok képzelni egy segítséget, úgy, hogy a magyar író akinek negyvenezer pengőt nyomnak a markába, nem fizeti ki ez összeggel az adósságait, s nem vesz kis házat Rákospalotán, hanem, tudomán, elindul utazni és elkölti a pénzt egy esztendő alatt, vagy eldobálja szenvedélyekre, vagy könyvtárt vesz érte, vagy a takarékbba teszi, s mindennap megnézi a takarékkönyvet, vagy vesz érte egy rubingyűrűt, amit csak akkor huz fel, ha fürödni megy, vagy vásárol tizennyolc erősségű rádióapparátust, vagy feleségül veszi két hónapra Pola Negrit, vagy mit tudom én, mit lehetne negyvenezer pengővel csinálni? Mindenesetre jelentékenyen többet tud az ember csinálni negyvenezerrel, mint tíz négyezerrel. Hohó, kiabálhatják a takarékos emberek, hol itt a felelősség? Schol, felelheti nyugodt lelkiismerettel, a bizottság. Itt nem felelősségről van szó, ez nem árvák vagyona, hanem árvánál árvább lények, a magyar írók meggyógyulási lehetőségéről. Végre egyszer! — s most alkudoznak? Inkább gyógyuljon meg tíz évben huszonnégy teljesen, mint kétszáz-negyven félig. Mert a gyógyulás nem az, hogy leültetnek tizenöt embert az íróasztal mellé, adnak neki annyi pénzt, hogy nem kell éhenhalnia, hanem, ha van egyáltalán egy ilyen külső gyógyulás, az, hogy egy szomjas, elkinzott, beteg embernek egyszer életében lehetőség adnak közelkerülni az élete nagy vágyához, ami lehet egy nagy utazás, vagy egy nagy nyugalom, vagy egy tárgy, egy élmény, valami, ami rág benne. Az író nem lehet kegydíjjal gyógyítani. Most, egyszer, először itt a lehetőség, hogy a magyar író annyi pénzt kapjon, amiből élményt tud csíbolni. Ezt aprózzák, ezt a lehetőséget?

Azt tudjuk, hogy nagyon ráfér. Miből élnek itt ma az írók? Rejtély. Kinlódnak, szenvednek, savanyodnak. Kiadó nincs. Békében, ha értett hozzá, megírt egy hónapban nyolc tárcát, kapott 40—40 koronát, egy tárcáért, el is tudta helyezni, megélt tisztességesen. Ma nagy lapok fizetik ennek a honoráriumnak a felét s kevés író tud nyolc tárcát elhelyezni egy hónapban. A kiadó mindent szívesebben ad ki, mint magyar könyvet; nézzék át bármelyik budapesti kiadó jegyzékét, 70 százalékban idegen írók könyveit adják ki. Nekem is van erről egy emlékem; Párisban írtam egy könyvet, elküldöttem a Nagy Kiadóhoz, ahol, ezt csak mellékesen jegyzem meg, több, mint egy esztendőig azt a fáradságot nem vették maguknak, hogy egy levelet irjanak, bár személyesen jól ismertük egymást. Egyszerűen nem

feleltek. Indolenciából, tunyaságból, nagyképűségből, közönyből. Ha egy olajkereskedőnek felajánlanék egy újfajta cipókrémet, veszi azt a fáradságot magának, hogy egy levélben megnyit ir: köszönöm uram, nem érdekel. Ezek nem; mit számít ezeknek, hogy valaki dolgozik, egy esztendőt valamin, s várja a választ? Egyszerűen nem feleltek. Tavaly, mikor Pesten jártam, felmentem a kéziratért; sokáig keresték, végre megtalálták, átfűzve, zsinegelve, a hogy küldöttem, soha azt senki fel nem bontotta. Vittem a hónom alatt az utcán és vállaltam. Mit bánom én? Nekem csak az a dolgom, hogy megírjam... Valaki azt mondta, hogy menjek el egy másik kiadóba, megadta a címet. Ezt a látogatást nem fogom elfelejteni: egy rossz hírű utcában, szemközt egy rossz hírű házsal, földszinti üzlethelyiségben ült egy ingujjas ur, ez volt a kiadó. Mondtam, hogy ez és ez vagyok, már telefonáltak neki. „De, kedves uram, — mondta most éneklő hangon, — csak nem képzeli, hogy kiadok egy könyvet, aminek az a handicapje, hogy magyar író írta, mikor a legkitűnőbb külföldi írók állanak a rendelkezésemre?” Ez legalább őszinte volt, nem is kérte a kéziratot, amit aztán egy harmadik kiadott. Ez csak úgy eszembe jutott, amíg ezt a cikket írtam, az az ingujjas ur ott szemben a nyilvános házsal.

Soha, sehol, semmikor író még gavallérrabb a publikumához nem volt, mint a magyar író az elmúlt harminc esztendőben; soha publikum indolensabb, restebb a jóra valóban nem volt, mint a magyar publikum az íróhoz. Mik mentek itt tönkre ebben a harminc esztendőben mit dobált el itt az író újságcikkekben és huszpengős tárcákban, két kézzel, marékka, a szegény ember kényszerű gavallériájával, aki kénytelen az ebédjét drágakövel fizetni, mert nincs aprópénze soha. Szerencsésebb nemzetek nagy irodalmakat, írói egyéniségeket, iskolákat és rendszereket építettek föl abból, amit nálunk munkában, ötletben, tehetségben a magyar író kénytelen volt hulladéknak eldobálni. Hány van közöttük, akiknek évek, évtizedek óta nem volt egy napjuk, amikor nem kellett cikket írni, lélekölő és távoli dolgokról, — ki tudja, hol és hogy készül a magyar könyv? Ki ismeri a nyomor technikáját, ami annyi, hogy az író a megélhetés mestersége mellett összehozzon valahogy ötszáz pengőt, s azzal elkullog négy hét szabadságra az isten háta mögé, s gyorsan, gyorsan összeír valamit, ami hasonlít arra, amit szeretne csinálni, — vagy nagy tréning mellett, éjszaka odaszózik a munkája mellé, egy két órára, a titkos és hálátlan kedveshez... Aszpirinnel itt már keveset lehet közülni gyógyítani.

Baumgarten nem jutalmazni akart, hanem menteni, gyógyítani: ez ennek az alapítványnak a különös értéke, s az európai irodalmi közvélemény azért figyelt fel reá. A magyar író tehát pénzt fog kapni most, hosszú idő óta először. Nem arról van szó, hogy az alapítvány jóvoltából a hazai irodalom néhány könyvvel szaporodjon, hanem arról, hogy néhány embert akit még meg lehet menteni, a ponyva és a zsurnalizmus elkallódásától, megmentenek. Ismerjük el, hogy a feladat finnyás: kevesen mernék vállalni s talán mindenkinek jól csinálni nem is lehet. De akik elvállalták, vigyázzanak arra, hogy ne ingyen levest osztogassanak, hanem százpercentes gyógyulást, s ne csak azoknak, akik maguktól tartják a bögrét, hanem a szemérmeseknek is. Mert vannak szemérmes magyar írók is. Én magam ismerem egy tucatot.

Maniu nyilatkozata a Deutsche Allgemeine Zeitungban

Bukarestből jelentik: Maniu Gyula az Europa Press utján hosszabb nyilatkozatot ad közlé a Deutsche Allgemeine Zeitungban, melyben részletesen vizsgálja a romániai politikai helyzetet és élesen támadja a liberális kormányt. Maniu többek között kijelenti, hogy a mai rezsim törvénytelen és így nincs joga sem a kölcsön megkötéséhez, sem a stabilizáláshoz. A továbbiakban hangsúlyozza, hogy a mai parlament törvényhozása nem kötelező a nemzetre és a nemzeti-parasztpártra, mely nem is vett részt az üléseken. A kormány organumai természetesen hevesen támadják Maniut nyilatkozata miatt.

A szovjet ellopattá a svéd mozgósítási terveket

Stockholmból jelentik: Tegnap letartóztattak egy Mitkovics nevű egyént, aki orosz állampolgár s később egy másik társát is őrizetbe vették. Ugyanis titokzatos módon ellopatták a svéd hadiflotta és a szárazföldi hadsereg mozgósítási terveit. A lopással Mitkovicsot és társát gyanúsítják, bár az ellopott okmányok még nem kerültek elő.

A 12 millió dolláros olasz kölcsön kulisszatitkai

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Dimineata mai száma ismét foglalkozik a 12 millió dolláros olasz kölcsön rejtélyével. A lap kifejti, hogy a külföldi bankárok nem vállalkoztak a pénz kiutalására, hanem csupán a kölcsön lanszirozására s az olasz kölcsön lekötése az ő tudtukkal történt. Lehat merőben alaptalan az a hír, hogy a francia-angol bankárok és a kormány között az olasz hitel perfektuálása miatt a viszony elhidegedett.

Nem engedik ülésezni az erdélyi rokkantakat

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Erdélyi és Bánati Hadirokkantak és Hadiöregyek Szövetsége vasárnap kongresszust hívott össze Kolozsvárra, melyet azonban nem lehetett megtartani, mert Mihai ezredes rendőrprefektus megtagadta az engedélyt. Így fordulhatott elő, hogy Erdély és Bánság különböző városaiból szerencsétlen hadirokkantak költségekre verve magukat Kolozsvárra jöttek, hogy panaszait orvoslása végett egyöntetűen hallassák szavukat. Végül pedig kiderült, hogy a hatóságok a legkisebb figyelemre sem méltatták a gyűlést sőt bizonyos politikai színezetek miatt egyenesen megakadályozták a rokkantgyűlés megtartását.

A rokkantak az eljárás miatt a kormánnyal fognak interveniálni, rámutatva arra, hogy a rendőrprefektus eljárása semmivel sem volt indokolt és amint azt a gyűlés tárgysorozata is igazolja, más célja az összejövételnek nem lett volna, minthogy rendezni a viszonyt az ellenkezés nélkül működő regáti testületekkel és közközlöni a kormánynál éhbérszámbamenő havi járulékaik emelését legalább is olyan arányban, mint amilyen a regáti rokkantaknak jutott ki.

„Legfontosabb probléma Magyarország határ-kérdése”

Leydoux nyilatkozik a békeszerződésről

Berlin. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Németországban Leydoux, a francia külügyminisztérium volt igazgatója feltűnést keltő cikket írt a békeszerződésekről. A békekötés alkalmával, ugymond, nevezetesen figyelmen kívül hagyták a gazdasági szempontokat. A legfontosabb probléma Magyarország határának kérdése, melyet azonban csak a szomszéd államokkal való egyetértésben lehet megoldani. Az új határokat, — mondja a cikk, — nem a néprajzi viszonyoknak megfelelően, hanem tisztán katonai szempontokból vonták meg.

Mennyit érnek Görögországban a képviselőjelöltek?

Athén. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Episzurasi rablók két képviselőjelöltet elraboltak és váltóedíjjul öt millió drachmát követelnek értük. Venizelos elhatározta, hogy az állampénztárból fizeti ki a váltóedíjját, s egyúttal elrendelte, hogy a banditákat nem szabad üldözni, nehogy a képviselőjelöltek, (akik minden valószínűség szerint kormánypartiak) meg ne öljék.

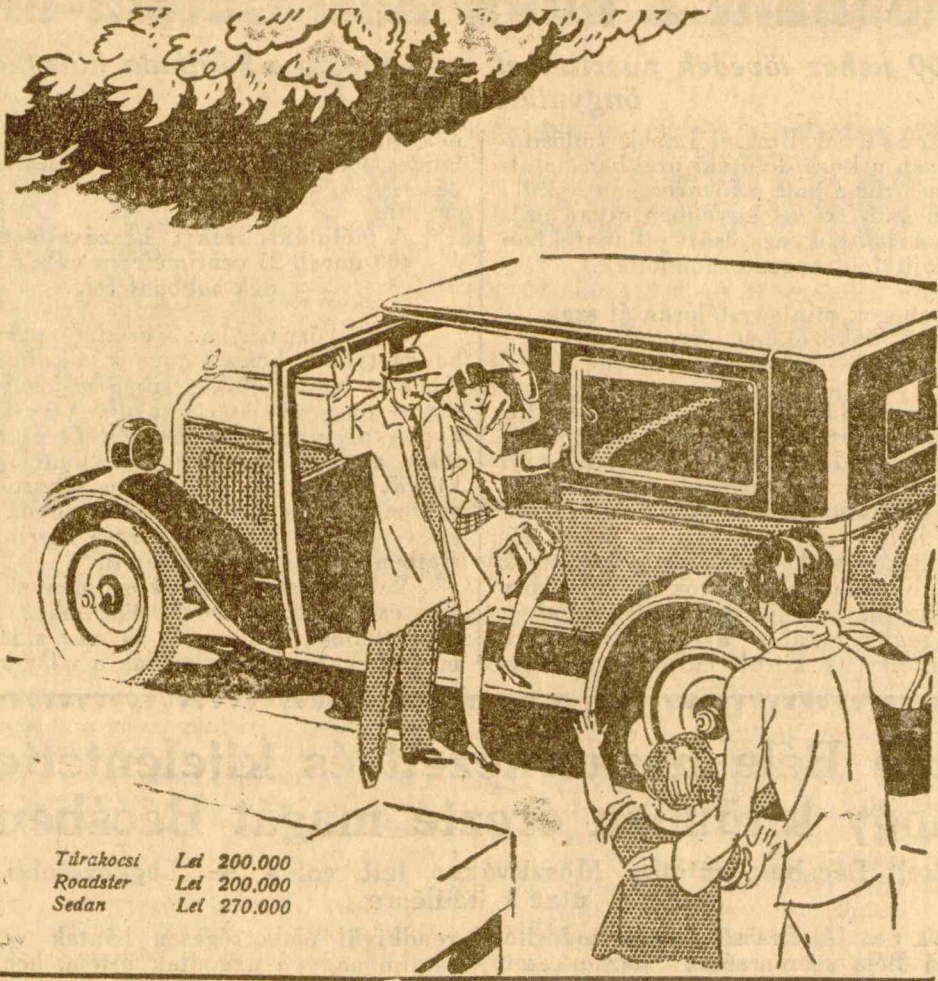
Amerika óvatosan kezeli az új francia-angol-olasz tengeri egyezményt

Washington. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az amerikai szenátusnak most kellene ratifikálnia az új francia-angol-olasz tengeri egyezményt. Mielőtt azonban ez a ratifikálás megtörténne, a kormány ismerni akarja a mögöttes föltétlenül meghúzó politikai megállapodást. Az Egyesült Államok ugyanis nem kíván belekeveredni olyan vitás kérdésekbe, amelyek kizárólag csak Európát érintik.

Hír szerint Kellogg ebben az ügyben egyenesen Coolidgehez fordul s érdemlegesen csak akkor nyilatkozik, amikor Coolidge felvilágosító feleletét megkapta.

Magyarország fölényes győzelmét hozta a hágai sakkolimpiász

Hága. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A hágai sakkolimpiász befejeződött, s amint előre látható volt, Magyarország fölényes győzelmét hozta. A csapatverseny részletes eredménye a következő: Magyarország 44 pont, Amerika 40 és fél, Lengyelország 38 és fél, Ausztria és Csehszlovákia 37 és fél s az utolsó következnek sorban Dánia, Svájc, Argentína, Hollandia és Svédország.

Tűrcokcsi Lei 200.000
Roadster Lei 200.000
Sedan Lei 270.000

UGYANAZÉRT AZ OLCSÓ ÁRÉRT

ez a modern hat-hengeres kocsi most erősebb, szebb

Magas, keskeny hűtő modern stílusban, mélyebb chassis és felépítmény teszik az új Pontiacot finomabbá, impozánsabb kocsivá. A Pontiacmérnökök számos javítást is eszközöltek, miáltal könnyebb a kocsit vezetni, erősebb — de amellől az üzemen nem kevésbé gazdaságos.

Ezrei azoknak, akiket csakis egy megbízható hathengeres autó elégít ki, választották a Pontiacot. Mert tudják, hogy a hasonló típusú kocsik körül csakis a Pontiac nyújtja a modern építés annyi

előnyét, oly kecses külsőt, meglepően olcsó ár mellett.

Tanulmányozza saját maga a kocsit! Figyelje meg a fent közölt csukott modellen a hűtő legmagasabb pontjától kiinduló, az egész felépítményen magasan húzódó vonalat — valamint a tető új alacsony vonalát. Figyelje meg ugyancsak az anyitott modellek színösszetételét. Kívánságára képviselőnk szívesen rendez egy próbataut.

Bizománysok egész Romániában

SOC. „EOL”

CALEA VICTORIEI, 88 — BUCUREȘTI

PONTIAC SIX

A GENERAL MOTORS GYÁRTMÁNYA

A brioni kikötőben egész legénységével elsüllyedt egy olasz tengeralattjáró

Megismétlődőben van az S IV. múlt évi rettenetes tragédiája

Róma. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Még mindenki élénken emlékezik arra, a rettenetes katasztrófára, amely az amerikai partok közelében játszódott le s amelynek az elsüllyedt S 4. jelzésű amerikai tengeralattjáró hajójában harmincöt elevenen eltemetett tengerész esett áldozatul.

Ez a háborzongató tragédia most megismétlődőben van az olasz tengerpart szomszédságában. Mai jelentés hozza hírül, hogy a tegnap

a brioni öbölben teljes legénységével együtt elsüllyedt az F. Rim. 14. jelzésű tengeralattjáró.

A hajó szokásos napi gyakorlatozásáról futott vissza a kikötőbe s felemelkedés közben olyan szerencsétlenül ütközött össze a Missori nevű halászhajóval, hogy nyomban süllyedni kezdett s mire valamiképpen segítséget hozhattak volna, már egészen eltűnt a tenger mélyében.

Az olasz tengerészeti hivatal nyomban megkezdte a mentési munkálatokat. Hydroplánokat küldtek ki, amelyeknek sikerült megállapítani a katasztrófa pontos helyét, s azt is, hogy az elsüllyedt tengeralattjáró negyven méter mélységben nyugszik.

A szerencsétlenség híre egész Olaszországot felverte.

A tengerészeti hivatal a kedélyek megnyugtására rövid jelentést adott ki, amelyben közli, hogy a mentési munkálatok megkezdődtek s bár az időjárás kedvezőtlen mégis remélni lehet, hogy a bennszorultakhoz hamarosan sikerül levegőt juttatni.

A szakértők attól félnek, hogy megismétlődik az S. 4. múlt évi tragédiája.

Aki szereti lapunkat

ajánlja mindenütt minden magyar olvasónak:

Brassói Lapokat.

Fölrobbant a bukaresti Catelu-erőd

Eddig 400 nehéz lövedék pusztult el — Altitól a kánikula következtében öngyulladás állt be

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap a kora délutáni órákban hatalmas robbanás ráta meg a fővárost, mely különösen a Dudesti-i városnegyedben olyan erős volt, hogy a lakosok az első pillanatokban pusztító erejű földrengésre gondoltak.

A robbanások mintegy félórán át szabályszerű időközökben követték egymást.

Csakhamar kiderült, hogy a 32 erődítvényből álló bukaresti erőd-rendszer egyik telepe, a Catelu-erőd robbant fel. Az erődítvényt melyből hatalmas lángoszlopok csaptak az ég felé, hamarosan katonai csapatok fogták körül, s a helyszínrre érkezett az összes fővárosi tűzoltócsapatok, valamint a hatóságok vezetői is. Azonban a tűzoltók a vízhiány miatt nem fejthették ki eredményes munkát, s tevékenységük inkább arra szorítkozott, hogy az erődítvény körüli mezőségen, mely-

nek növényzete a robbanás hevéből szintén lángra lobbant, meggátolják a tűz tovaterjedését.

A délutáni órákig hozzátévelegesen 400 darab 25 centiméteres nehéz lövedék robbant fel.

Cretu őrnagy, az erőd parancsnoka hangsúlyozza, hogy a nagy kánikula következtében — tegnap Bukarestben 58 fok volt a hőség — öngyulladás állott elő. A veszélyt már napokkal ezelőtt észrevették és ezért az értékes anyagot a használhatatlantól gondosan különválasztották. Munteanu tábornok hangsúlyozza, hogy semmi értékes anyag nem vesztett oda. A kiadott jelentés szerint emberéletben semmi kár sem esett.

Valóban szerencsés körülmények. Felrobban egy erőd, elpusztul 400 nehéz lövedék, lángrobban a környék és még sincsen semmi kár. Vannak még csodák a világon...

Kun Béla hazaérkezett és kijelentette, hogy kitűnően érezte magát Bécsben

Ugy járt-kelt Bécsben, mintha Moszkvában lett volna — Legközelebb Krimbe utaz k üdülésre

Moszkva. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Kun Béla szerencsésen hazaérkezett Bécsből s nyomban nyilatkozott is a szovjet sajtónak kirándulása szórakozásairól és eredményeiről. A nyilatkozatot a Charkowban megjelenő Vörös Zászló című lap közölte le, természetesen első oldalon és feltűnő nagy betűkkel.

— Elvtársaim felszólítására mentem Bécsbe, — jelentette ki Kun Béla, — s az volt a célom, hogy újra szervezzem a magyar és cseh kommunista pártot. Habozás nélkül kelttem utra és bátran állíthatom, hogy nem végeztem fél munkát.

Bécsben úgy jártam-keltem, mintha Moszkvában lennék, a szovjet kötelme és védelme alatt.

A letartóztatásra nem voltam elkészülve, viszont el kell ismernem, hogy a hatóságok

rendkívül emberségesen bántak velem. Barátaim nagyon aggódtak értem, hogy kiszolgáltatnak Magyarországnak. En ettől egy percig sem féltem, mert biztosítottak róla, hogy Ausztria semmi körülmények között sem fog kiadni. Az ítélet a polgári állam törvényeihez képest igazságosnak mondható. A rendőrigazgatóság a legpompásabban rendezte a haza-utazásomat, s így sem a fasiszták, sem a horogkeresztesek sem kellemetlenkedtek nekem.

— Mindent egybevetve, — fejezte be a nyilatkozatot, — utam kitűnő volt s legközelebb üdülésre Krimbe utazom.

Egyszóval a hírhedt vörös diktátor meg van elégedve és nincs kizárva, hogy megismétli látogatását. A korszórol és kutról szóló történet talán ezen a végzetes figurán is beigazolódik egyszer.

A csehek naponta vonatszámra termelik, a mi kormányzatunk porladni hagyja a máramarosi sót

Teljes pusztulásra van kárhóztatva a máramarosi bányászat

Amikor a szomszéd falu a nyakára nő a városnak

Máramarossziget. (A Brassói Lapok küldött munkatársától.) Hogy az élet sója: a munka, helyesebben az alkalom, a lehetőség hozzá, a máramarosi élet minden vonalán kiapadt, abban az erdőkitermelés gyötrelmes stagnálása után a bányászat és elsősorban a sóbányászat szánalomraméltó visszafejlődésének van a legjelentősebb szerepe. A sótermelés Máramarosban több ezer munkásnak és hivatalnoknak adott a háboru előtt kenyeret. Több, mint félmillió métermázasnyi évi produkciójukkal Sugatag, Rónaszék és Szlatina bányái látták el Magyarországot ipari és konyhasó-szükségletének nagyrészt s a szigetkamrai sómalomban örölt világhírű kristályos Afrikába is eljutott. Ez a sómalom, amely az impériumváltozást közvetlenül megelőző évtizedben a Magyar Bank és Kereskedelmi Rt. koncesszióját képezte, — Európaszerte a legmodernebb berendezéssel volt.

Amíg azonban a tiszai határ cseh oldalára eső Szlatinának az új térkép megrajzolása óta ugyan csak felvitte dolgát az Isten, Rónaszék és Sugatag bányáinak s velük a szigetkamrai sómalomnak leűnt a csillaga. Az itteni sóbányák termelését csaknem a teljes beszüntetésig korlátozzák; a munkások zömét vagy áthelyezték máshová, vagy egyszerűen szélnék eresztették. A szigetkamrai malom annak ellenére, hogy nagyszerű berendezésének jórészt az ország belsejében levő üzemekbe vitték és ezzel teljesítőképeségét nagyban csökkentették, többet áll mostanában, mint dolgozik. Jó, ha van napi egy-két vagonnyi megrendelése a felgyülemlett készletek apasztására.

Nincs ma megfelelő piaca a kitűnő máramarosi sónak sem a bel-, sem a külföldön. A liberálisok gazdasági politikája végleg elidegenítette tőle Magyarországot sűrűn megújult érdeklődését. Magyarorszá-

amely egyedül jöhet számba a máramarosi só kimerítő fogyasztójaként, már évek óta a jódban szegény és általában kevésbé jó minőségű német sóval fedezi szükségleteit, miután a liberális kormány a szó teljes értelmében elzárta előle a máramarosi sóhoz való hozzáférést. Ezzel szemben a belföldi piacból, amelyet rajonokba osztottak be a regáti sóbányatelepek meglehetősen favorizálásával, csupán három északerdélyi megye ellátása esik a szigetkamrai sóközpont. Ha így megy tovább is, a szigeti sóhivatal hamarosan becsukhatja kapuit s a nyomorgó máramarosiak számára az akasztófa-humornak az a vigasztalása sem marad, hogy panaszukkal saját sóhivatalukhoz fordulhatnak.

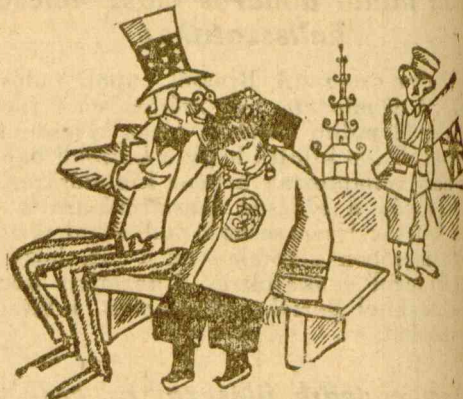
Bezzeg jól megy a sora a Tisza jobb partján fekvő Szlatinának! A sóbányatelep egészen megújódott. A gyönyörű és egyenesen ultramodern hivatali épületek és tisztviselő-lakások egész tucatja jelzi, hogy a cseheknél van becse a természeti kincseknek. Az utóbbi időben saját sóörölmalmot is építettek, minthogy bölcs kormányzatunk annakidején nem akart belemenni abba, hogy a szigetkamrai malomban öröktessék a nekik szükséges sófajtákat. A királyházi péász-vonalon naponta egy egész sóvonat robot át Szlatináról Csehszlovákia belsejébe.

★

Általában ennek a szónak: Szlatina, kábitó varázsa van Szigeten és az egész Csonka-Máramarosban. Mi sem tudunk ellenállani annak, hogy ebben az egyébként logikailag idegen összefüggésben térjünk ki jelentőségének rövid méltatására.

Ennek az egykor szürke falunak a neve most egyértelmű erőfelé a gazdasági fellendültség, olesóság, a pompás pilsenisör, no meg a halk csempészet fogalmával.

FLIRT A TAVOL KELETEN.

A jó viszony Amerika és a Nanking-kormány között. A háttérben a dühöngő Japán.

Szlatina tulajdonképpen külvárosa Szigetnek, melyel a Tisza-híd köti össze. Azaz nem összeköttetés, hanem elválasztja, amint Nagybocksótól nyugat felé az összes Tisza-hidaknak csak az elválasztás a szerepük. Mindkét végükön határrendés és határ-vám.

Szlatina főutcáján olyan fényes üzletek épültek, amelyeknek nem igen kellene szégyenkezniük egyetlen erdélyi városban sem. Ami pedig a forgalommal illeti, annak felével is beérné ma a divat- és lábbelibrans legtöbb erdélyi kereskedője. Szigeten se nyit jelent, mint ingyen-fürdőben vállalni pénztárost. Az ilyes holmit ugyanis Szlatinán szerzik minden szigeti, aki csak hozzá tud jutni a határ átlépési igazolványhoz; ez pedig minden megigertettsége mellett sem ütközik legyőzhetetlen akadályokba...

A boldog falu üzleteiben nagyrészt szigeti kereskedősek szolgálnak ki. A vevő kiválasztja a portékát, amely 30, sőt egyes cikkeknel 50—60 százalékkal is olcsóbb, mint nálunk, a kétszóval vámonk hazájában, aztán — ha nem maga akarja hozni, — megadja szigeti címét s legkésőbb három napon belül házhoz szállítva kapja. Ez a kényelmindössze 8—10 perccel drágítja meg az árut, legtöbbet tehát ezt a beszerzési módot választják. Zetni természetesen csak átvételkor kell, de nyugtan lehet előre is, mert a szlatinai kereskedők nagy súlyt helyeznek az üzleti becsületre. A könnyű portéka, mint harisnya, fehérnemű és apróbb divatáru, persze rendszerint magán a vevőn sétál Romániába.

A szigeti kereskedők hosszú időn át kételkedtek erőfeszítéseiket tettek aziránt, hogy letörtsék a torkukra menő csempészetet. El is érték, hogy májusban egy miniszterközi bizottság szállott ki a kérdés tanulmányozására, de ezáltal nem sokkal fordult jobbra a helyzet. Ma már belefásultak az eredménytelen akciózába s elkerülhetetlen haszonkárak számolnak a csempészetrel, amely egyre változatosabb lesz és folyton tökéletesedik a csehek jóindulatú pártfogása mellett. Csehszlovákiában ugyanis a sóson és liszten kívül semminek sincs kivitelű vámp.

Mesélik, hogy a szesz-csempészet, amely évek óta mozgalmassá teszi a Tisza-mentét, jelenleg kes irányváltoztatás előtt áll. Eleddig mitőlünk csempészték Csehszlovákiába a szeszt azért, mert sokkal olcsóbb volt, mint odaát. Az új szesz-törvény értelmében azonban, — a borfogyasztás előmozdítása céljából, — most már csak 30 fokos szesz hozható nálunk forgalomba, ennek viszont nem jövedelmező illegális exportja. Másrészt a 30 fokos cujka nem elégíti ki a nekikeseredett máramarosi parasztságot, érlelődött tehát az az üzleti ötlet, hogy ezután Csehszlovákiából csempészzék ide a nagyon keresett ito-

Butorvásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat MAROSVÁSÁRHELY-re és tekintse meg

Székely és Réti
erdélyrészi butorgyár Rt

hatalmas raktárait.

Büsenderfer, Slingl, zongora és pianó
Wirt, Hoffmann
gyárak képviselője. — Hiteltépes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

A csehek állítólag már be is rendezkedtek a speciális rendeltetésű tisztaszesz-gyártásra, s egy szeszcsempészet hamarosan ismét virágozni fog de ezután már nem csupán egyoldalon.

Ilyen módon lesz a csempészet a szabad kereskedelem elveinek zászlóvivője a konokul tulhajtott reakciónizmus ellen!

De térjünk vissza Máramaros bányászatára, a melynek több ága is tönkrement.

Annak, aki Borsára, Máramarosnak ebbe a leg-keletibb, legsodásabb fekvésű és legérdekesebb latin községébe kerül, (ugy mondják, több, mint tíz kilométer a falu hossza), összeszorul a szíve, hogy a szünelésben találja a „Pyrit” bányatársaság modern berendezésű telepét, amelyre még a tavasszal egyen szaladt a kénkovand a besztencenaszódobeli bányáról a méltóságos Pietrósz-hegység fölött

kézer méter magasságban futó 13 kilométeres drótkötélpályán.

A nagyszerű telep március óta nem dolgozik és nem remény sincs arra, hogy hamarosan újra működni kezdhesen. Borsá, amelynek közel 20 ezer lakosbirtokosági és kétezer hold községi erdeje van, amelynek a fatermelésben legkiválóbb népe két és egy 300 holdas erdő kitermeléséből tengődik, tavasszal egy millió lej bevételtől esett el a „Pyrit” üzemének beszüntetésével, mert a vállalat utóból kétszáz, régebben pedig 600—800 munkást foglalkoztatott.

A különben tökéletes bányatelepet, amely a hátrélt naponta 25—30 vagon kénkovand-terméket termeszett a volt osztrák-magyar monarchián kívül Németországba és más államokba is, az elviseletlen legális és illegális közterhek, a megfizethetetlen dinamit (az állam 150—200 százalékkal adja meg a robbanóanyagot, mint amennyibe tényleg előállítás kerül), a kedvezőtlen szállítási tarifa mindezek fölött a zárukutatmányi jog elismerésének teljes bizonytalansága kergették a tétlenséghez. Közel egy milliót lőtt a társaság a valdálás megállítására, ez azonban még ma is függőben van. Ennek, hogy a „Pyrit” megkapta és évezte a közlekedési osztogatott vasuti tarifa-kedvezményt s ennek dacára sem vált lukratívá a további működése. Egy Bécsbe menő vagon szállítási díja például így is többet tett ki Borsától a magyar határhoz, mint onnan Bécsig. Hja, a mi kedvezményesnek csak olyasformán támogatja a termelést, mint a kötél az akasztott embert!

Van aztán Máramarosnak egy magában véve sokkal jobb petroléum-telepe is: az izaszacsali Carpatina. Az impériumváltozás utáni években még néhány munkással dolgozott, 16 forrásból naponta 6—8 vagon nyersolajat termelt, — ma szintén osztozik az új máramarosi bányászat sorsában. Eppen csak az utat tartják a korszerű és nagy értékű telepet.

A Carpatinát sem tökéletes kárhoztatja improvizációra. Tekintélyes kapitáliai állnak a háta mögött, mindössze az a szépséghibájuk, hogy részben elhanyagoltak. Ez pedig elegendő ahhoz, hogy ne merészen nekifeküdni a munkának. És a Carpatina tulajdonosai csak álmodozhat arról, hogy egy-két tucat vagonnyi furat, Szigeten petroléumfinomítót állít fel, esetleg ezer munkásnak ad kenyeret.

Válamikor amiatt keseregtek a máramarosiak, hogy vidékük elragadó természeti szépségei, értékes gyógyvizei és fürdői nem találnak gyakorlati méltóságot, hogy Borsából kétezer méteres, vadregényes havasával még mindig nem lett vájéias látványosság üdülőhely. Mostanában már lemondtak az álmokról. Hiszen az is elpusztul, aminek a bányászat rendes körülmények közt négy évtizede adott megélhetést, lezülése tehát a fő tényezője az amugyis katasztrófális válság-

Endékszerre szomorú a bányászat helyzete de Máramarosban, már a kihalás stádiumába jutott, a vidék elképzelhetetlen a vidék talpraállítása. A máramarosi só izolálása a megye egy csaknem teljes gazdasági életforrásának betemetése s a gazdaságpolitikai paradoxon, amelynek nemcsak az sem, amikor az amerikai farmerek a búzával, csak hogy csökkentsék a termésért és ezáltal felverjék az árakat.

Krizsán Sándor

Eladó:

- 1. Cadillac 7 üléses személyautó
- 1. Mannesman-Mulag 5 tonnás teherautó, tömör gummi abroncsokkal
- 1. Benz-Gaggenau 3 tonnás teherautó, ballongumikkal

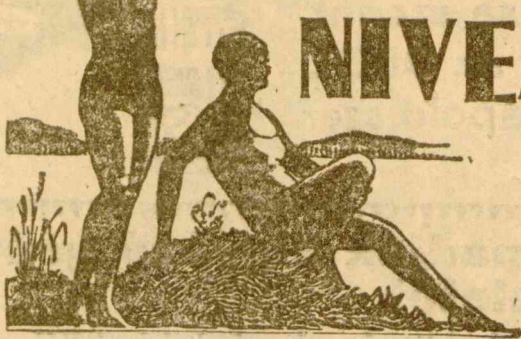
A kocsik kifogástalan üzemképes állapotban vannak.

Fabrica de Hârtie, Bușteni.

7525

Napsütéses

lesz a teste, ha levegő- és napsugárfürdők, utazások és vándorítások előtt

NIVEA-KRÉMMEL

dörzsöli be testét. A Nivea-krém erősíti a napsugarak sötétítő hatását és kisebbíti a fájdalmas napsültés veszélyét; ez egyedül tartalmazza a bőrápoló Eucerintet. De teste száraz kell hogy legyen, sohse szabad a testét nedvesen a napsugarak ellen kitenni.

8004

Tűrhetetlen állapotok a nagyváradi vámnál

Florian Gheorghe taxatorból lett vámfőnök basáskodó intézkedései

Nagyváradi. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Nagyváradnak, ennek a határszéli városnak a kereskedelme és ipara is közismerten a legnagyobb krízisben tengődik a rossz gazdasági viszonyok, a kormány nemtörődomsége és az óriási adóterhek s adóexekúciók miatt. Ezekhez nagymértékben járul még hozzá a normális kereskedelmi élet gátolójaként az a módszer, ahogyan a nagyváradi kereskedőket a vámhivatalnál kezelik. Nem tulozunk akkor, amikor azt mondjuk, hogy az ország vámhivatalai közül a nagyváradi az, amelynek valósággal élet-halálharcot kell vívniuk a külföldről importáló kereskedőknek és a vámolást lebonyolító vámirodáknak. Minden időben volt éppen elég panaszuk a kereskedőknek a vámhivatal működése ellen, azonban fél év óta, — mióta új vámfőnököt kapott a nagyváradi vámhivatal, — állandó panasz és felajdulás hangzik fel a kereskedők és a vámirodák részéről azért az elbánásért, amellyel vexálják őket áruik kiváltása közben.

Hogy lesz a taxatörből gyorsan vámfőnök

Eppen egy félesztendője annak, hogy a nagyváradi vám élére új vezető került, Florian Gheorghe személyében. Florian vámfőnök azelőtt a szatmári vámot vezette, s hogy onnan Nagyváradra helyezték át, egyrészt fellelegzettek a szatmári kereskedők, másrészt pedig részvételt gondoltak nagyváradi kollégáikra, mert sok keserű napot szerzet nekik Florian vámfőnök túlzott szigorúságával és rendelkezéseivel, öt évi szatmári működése alatt. A regátban még csak kis hivatalnok volt, majd Szatmáron, mint taxatör kezdte meg működését.

A felesége nagybátyja ugyanis kabinetfőnöke Bratianu Vintila miniszterelnök és pénzügyminiszternek, s így könnyen megérthető, hogy Bana és Russu vámfőnökök helyét sikerült elnyernie és taxatörből a szatmári vám főnöke lett, honnan fél évvel ezelőtt Nagyváradra került.

Mindezzel a gyors karrierrel ugyan a nagyváradi kereskedők nem sokat törődnek, ha nem volna nagyon sok panaszuk a Florian vámfőnök vezetésével működő vámhivatal ellen. De éppen ez az, ami rendkívüli megpróbáltatások elé állítja a kereskedőket és a vámirodákat.

Hogy vámolta a főnök Ur!

Florian vámfőnök részben áruismeret hiánya, részben pedig akadékoskodása miatt is vexálja a kereskedőket avval, hogy nem egy esetben a magasabb vámtételeket alkalmazza. Izelitől ebből is adunk mutatóba. A Continental részére érkezett Nagyváradra pamutrongy, amit eszszoló korongra használnak. Ennek a pamutrongynak a vámtétele kilogrammonként 12 lej. Ezt a vámtételt azonban Florian vámfőnök nem veszi figyelembe, hanem a legmagasabb taxát alkalmazza 136—160 lejig. Ez olyan árua vonatkozik, amit folyóméterben árulnak.

Van a vámgazgatóságnak egy rendelete a gyapjufonalakra vonatkozólag. Eszerint, ha nagy matringokban levő gyapjufonál kisebb matringokra van osztva, úgy, hogy a szálak folytatódólagos összeköttetésben vannak, akkor ezeknek a vámtétele kilogrammonként 41 lej. Mégis ennek ellenére 100 lejes vámnak vetik ezeket alá és a pénzt letétbe kell helyezni a kereskedőnek. Ebből az érdekeltnek nagy kára van, mert azt az árut 100 lejes vám mellett nem lehet forgalomba hozni.

Ezek csak kiragadott példák a nagyváradi vámszekatúrájából. Az összes sérelmek felsorolása abban a memorandumban fog megtörténni, amelyet a kereskedők és gyárosok panaszára teljesen kidolgozott tételenkénti részletekkel a nagyváradi kereskedelmi csarnok fog az illetékes minisztérium elé terjeszteni. Ez a memorandum fel fogja tárni azt a tűrhetetlen helyzetet, amelyben a nagyváradi kereskedelem van, mióta Florian főnök vezeti a vámhivatalt.

Husz lej a telefonbeszélgetésekért

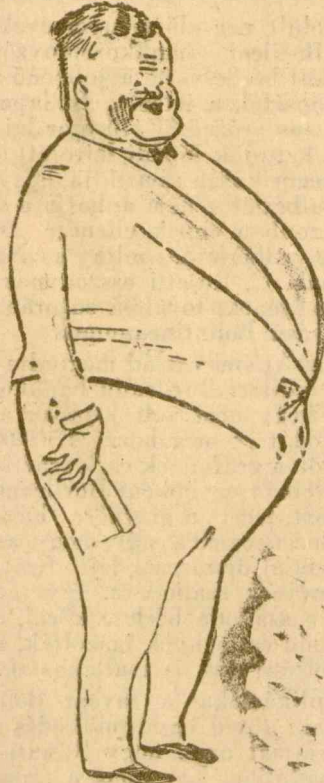
Új rendszert vezetett be Florian vámfőnök a vámiroda telefonjával kapcsolatosan is. Az csak természetes, hogy a vámirodák és kereskedők megbízottainak nem egy alkalommal telefonon érintkezésbe kell lépni üzletfeleikkel. Erre a célra igénybe veszik a telefont, de minden beszélgetésnél husz lej kell a vámnál lefizetni. Hogy ezt a husz lejt miért szedik, azt nem lehet tudni. Nyugtát nem adnak róla, s azt nem lehet tudni, hogy vezetnek-e hivatalos jegyzéket a beszédett telefondíjakról.

Ezzel szemben le kell szögeznünk azt hogy a vámhivatal telefonállomását a vámirodák közös költségén szereltették fel még az előbbi vámfőnök, Zlatescu idejében. Abban az időben nem is szedtek husz lejekeket a telefonbeszélgetésekért, ezeket Florian vámfőnök vezette be, nem tudni, milyen alapon és milyen céllal.

A nagyváradi kereskedők a végsőkéig el vannak keseredve a nagyváradi vám és az ottani tűrhetetlen állapotok miatt, amit Florian vámfőnök működése halmozott fel. De a vámfőnök érzi magában, hogy fent a minisztériumban hatalmas protektor van a háta megett. Amint tudomást szerzett róla, hogy a kereskedelmi csarnok és a gyáripárosok szövetsége erőlyes akciót kezd és memorandumot szerkeszt a vámsérelmek felterjesztésére, magából kikelve fenyegette meg dr. Fried Sándort, a csarnok főtitkárát, amiért orvosló akciót mert indítani és kijelentette, hogy a főtitkárt az ügyesség elé fogja vinni bizonyos dolgokért, amelyről azonban csak a vámfőnök tud.

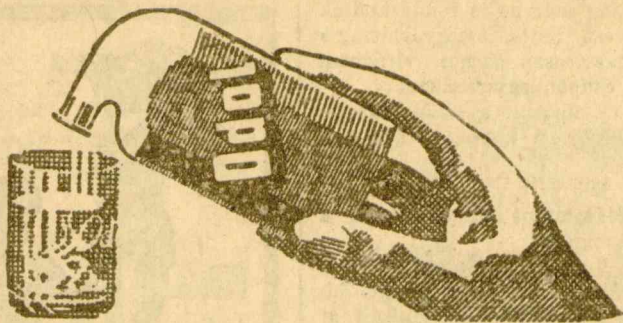
Az bizonyos, hogy kiméletlen harcot kell most megindítani a várad kereskedelem érdekében a nagyváradi vám működése ellen. Erre a kereskedelmi csarnoknak most van meg a legkedvezőbb alkalm, a mennyiben Bratianu pénzügyminiszter két hónapig szabadságon van s az öt helyettesítő Lapedatu kultuszminiszter talán objektíve fog belelátni a sérelmek orvoslásába. Most talán nem fog érvényesülni az a magas protektorátus sem, ami Florian urat vámfőnökké léptette elő és öt évig működtette Szatmáron, míg most félesztendő óta a nagyváradi kereskedőkre és gyárosokra mér sújtó csapásokat a rendelkezéseivel, amelyekkel a nagyváradi vámhivatal működését irányítja.

AZ ÚJ FRANCIA—ANGOL KÖZELEDÉS.

Tyrell, az új párisi angol követ, aki megbízólevelét most nyújtotta át Briand francia külügyminiszternek.

Az ODOL a tudomány uttörője!
Az ODOL a kultúra vivmánya!
A tudomány mai állása szerint
bebizonyítható, hogy az ODOL
a legjobb száj- és fogápoló szer

A perek lavinájával támadják Vigyázó gróf végrendeletét

A gróf mér a ravatalon fektet, s a megcsalatkozott rokonok már bejelentették az elkeseredett harcot — Az Akadémia hajlandó az egyezkedésre

Budapest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Vigyázó Ferenc gróf még a ravatalon fekszik, a dus hagyaték körüli harc azonban már megindult. Az élő és megcsalatkozott örökösök nem tudnak olyan nagylelkűek lenni a Magyar Tudományos Akadémiával szemben, mint az elhunyt főúr. Kijelentették, hogy a végrendeletet meg fogják támadni s mindent elkövetnek, hogy érvénytelenségét a bíróság előtt bebizonyítsák. A perek egész lavinája indul s a kisemmizett örökösök bizonyára nem riadnak vissza attól sem, hogy az örökhagyó beszámíthatóságát kétségbe vonják csak azért, mert az jobban szerette az Akadémiát, mint őket.

A hagyaték értéke egyébként szinte felbecsülhetetlen és a leltározás évekig eltarthat. A hozzáértők szerint az érték meghaladja a hatvanmillió pengőt is. Jellemző, hogy a hagyatéki tárgyak egy jelentéktlenebb részének a becs-

lése is pontosan egy évig tartott s a felvett leltár 317 ivoldalra terjed. Hir szerint az akadémia hajlandó egyezkedni a haragos rokonokkal, hogy az örökhagyó emlékének kegyeletstérítő meghurcolását elkerüljék. Arról még nem jött hír, hogy a rokonok hajlandók volnának egyezkedni.

Az elhunyt főurat egyébként a rákoskeresztúri ősi Podmaniczki kastélyban ravatalozzák fel. Utolsó akarata az volt, hogy szép és kegyetes temetést rendezzenek. Ennek a kívánságnak megfelelően impozáns temetést rendeznek, amelyen bucsuztató beszédet mondanak Balogh Jenő, az Akadémia főtitkára és Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter is.

Budapestről jelentik: Vigyázó Ferenc grófot fényes külsőségek között kísérték ki a családi riptába. Az Akadémia nevében Vargha Gyula másodelnök tartotta a bucsuztató emlékbeszédet.

Burileanu bankkormányzó és a kolozsvári Newyork szálloda bérlete

Egyszerű polgári per a kolozsvári törvényszék előtt, amely közéletünk keresztmetszetének is tekinthető

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Évek óta elkeseredett közelharc folyik a kolozsvári Newyork szálloda bérletéért. T. Burileanu a Banca Nationala kormányzójának unokahuga: C. Rosetti asszony és a kormányzó sógora Joan Bolintineanu között. A milliókra menő per felelevenítésének az adta meg az aktualitását, hogy Rosetti asszony kérte a törvényszéket a szálloda teljes vagyonának lefoglalására, amely kérelem felett a döntést ma délelőttre tűzte ki a kolozsvári törvényszék.

A tárgyalásra többek között Burileanu bankkormányzót, a szálloda tulajdonképpeni főbérletjét is beidézték, aki ma délelőtt tanuként állott a kolozsvári törvényszék előtt.

Burileanu bankkormányzó üzletet csinál.

A bonyolult per előzményei évekre nyulnak vissza. Burileanu bankkormányzó ugyanis évekként elvett bérbe vette a jólmenő szállodát régi tulajdonosától, a jelenleg Budapesten tartózkodó Attems grófnőtől 110 ezer lej évi bérösszegért. A kettejük között létrejött szerződés azonban kategorikusan kimondja, hogy a bankkormányzó albérlésbe nem adhatja a szállodát. Burileanu azonban ennek ellenére is három évvel ezelőtt albérlésbe adta a Newyorkot unokahugának, C. Rosetti asszonynak, a híres író volt feleségének, továbbá sógorának, a regáti származású Bolintineanunak.

Midőn az Attems család megtudta a bérleti cserét, pert indított Burileanu bankkormányzó ellen azzal, hogy nem volt jogában albérlésbe adni a szállodát és még hozzá 1.500.000 lejért, akkor, amidőn a grófnőnek csak száztízezer lej fizet. Az üzletben egyébként Burileanu kölömbben is jól járt, mert a grófnőre háritotta az összes kötelezettségeket, úgy, hogy az Attems család több mint ötszázezer lej fizet rá havonta a Newyork szállodára. Így indult meg az első per a szálloda bérlete körül, amelyhez mint a későbbi események igazolják, nemsokára újabb botrányosak is csatlakoztak.

A komplikációkat a ravasz Bolintineanu idézte elő, aki rövid együttműködés után kereste az alkalmat arra, hogy Rosetti asszonytól megszabaduljon. Egy ideig a társak között nem volt semmiféle differencia és a befolyó jövedelmeket egymás között rendesen megosztották.

Szobaasszony lesz a társbérletből.

Két évvel ezelőtt történt, hogy Bolintineanu egy szép napon egy iv tiszta papírt íratott alá a hiszékeny asszonnyal azon a címen, hogy az adóhivatalnál kell vele valamit elintéznie. Rosettinét gyanútlanul aláírta az iv papírt, később azonban megdöbbenve vette észre, hogy a tiszta papírt társbérletje arra használta fel, hogy őt szobaasszonnyá degradálja. Ezt a trükköt Bolintineanu úgy vitte keresztül, hogy a papírost kitöltötte, amely szerint Rosettinét elismerte, hogy a Newyork szállodának közönséges szobaasszonyi teendőket végző alkalmazottja.

Bolintineanu azonban ezzel sem elégedett meg, hanem amíg Rosettinét Bukarestbe utazott hogy Burileanu bankkormányzónál keressen jogorvoslást, Bolintineanu kilakoltatta a Newyork szállóban levő szobájából, az asszony két itthon hagyott gyermekét télviz idején egyszerűen az utcára tette. Drága ruháit, szőnyejeit, és általában házi felszereléseit összecsomagoltatta és a padlásra dobatta Bolintineanu, ahol később az egerek teljesen tönkretették, olyanira, hogy a szerencsétlen asszony jóformán semmit sem használhatott belőlük. Rosettinét tehát hazatérése alkalmával legnagyobb megdöbbenésére idegen embereket talált szobájában, akik hallani sem akartak arról, hogy a szobát átadják.

Kitör az elkeseredett harc a bérlet körül

Ezzel a kilakoltatással kitört a harc a Newyork szálloda két albérlője, Bolintineanu és Rosetti asszony között. Elsősorban a kolozsvári járásbíró előtt magánlaksértés címén pert indított Bolintineanu ellen, amit Rosettinét meg is nyert.

A járásbírósi pernek van egy kulisszatitka, még pedig az, hogy a marasztaló ítéletet egy kisebbségi bíró hozta meg, aki ellen Buri-

leanu intervenciójára fegyelmi eljárás indult. Az ítélet azonban jogerős maradt és később a bíró is tisztázta magát az ellene felsorakozott vádak alól.

Az ítélet végrehajtásánál azonban újabb politikai jelegű komplikációk állottak elő. Túlvalóvóleg, amikor sor került volna a Rosettinét visszatelepítésére, az akkor uralmon levő averescánus kormányzat bennfentesei úgy intézték a dolgot, hogy

a kolozsvári rendőrprefektúra egy-szerűen megtagadta a kolozsvári járásbíró ítéletének végrehajtását

Az ügy megértéséhez tudni kell azt, hogy Bolintineanu egyik „derekas” tagja a generálipártjának és annak idején, ha nem is a legnagyobb szimpátiamegnyilvánulással, de ideig-óráig városatyaként szerepelt Kolozsvár város tanácsában.

A politikai intervenció Muzicescu belügyvezérigazgatón keresztül történt, aki a jó kolozsvári párthívének megadta a kért szíveskedést és táviratilag megtiltotta a rendőrségnek, hogy Rosettinét asszony visszahelyezésében a karhatalmi közegek segédkezet nyújtsanak. Ez egyébként egy olyan strófája az averescánus kormányzatnak, amelyről a nyilvánosság elő nem esett szó.

Megcsillan az igazság első fény sugarai

A szerencsétlen Rosettinét fekete haj őszülni kezdett. Éjjelt nappallá téve kilépett egyik hivatalból a másikba, mindenkinek elpanaszolta ügyes-bajos dolgát. Bukarestben hónapokon keresztül félholtra szaladgált a magamig végre megbukott a Generális kormány a liberálisok következték. Rosettinét kérvényezte Stelian Popescu igazságügyminiszter előkelő, aki megszánva a szerencsétlen asszonyt, benyújtotta a vizsgálatot az ügyben és ez a miniszteri vizsgálat, amelyet a kolozsvári ítélőtábla igazságügyi vezérinspektora vezetett le, mindenben igazolta Rosettinét megállapításait, valamint az averescánusok eljárását.

Az igazságügyminiszter határozott utasítására Rosettinét visszahelyezték szállodai lakásába, a padlásról lehozatták a hónapokon keresztül ottheverő holmikat, melyeknek azonban már semmi hasznát sem lehetett venni, annyira tönkrementek. A lakásberendezés pusztulása miatt Rosettinét külön kártérítési pert indított Bolintineanu ellen.

Miután Rosettinénak nem sikerült jogon Burileanu bankkormányzón keresztül érvényesíteni a kolozsvári törvényszéknek hét és tíz millió lejes pert indított a Newyork-szálloda ellen, amelynek hivatalos bérletje tulajdonképpen Burileanu bankkormányzó. Ezen a peren kívül számos bünyügyi eljárás van folyamatban, amelyeket a szembenálló felek indítottak egymás ellen. A mai tárgyalás csak egy epizódja a newyorki csatának, amelyben, mint nagy résztvevő a bankkormányzó ur is, ugys a szállodás

A bukaresti erődrobbanás és a romániai municíómonopolium

A Catelu-erőd felrobbanásával kapcsolatban újból felszínre vetődött a román hadsereg municíóellátásának és felfrissítésének kérdése. Egyes beavatott körök tudni vélnek arról, hogy a koncessziót egy külföldi gyártóport kapja meg. Mások viszont arról értesültek, hogy a világ összes nagyobb municíógyárait ajánlat-benyújtásra szólítják fel, ezzel paralell pedig támogatni fogják a romániai fegyver és municíógyárak működését.

Szépség — fiatalság titka

az arcbőr helyes ápolása. Ez pedig csak kizárólagosan a világban

„Mária Szeplő krém”-mel érhető el. Száraz és zsíros bőr

18 lej. Postán is megrendelhető! 150 lejnél portómentes szétküldés, Minenütt kapható. Főlerakat: Császár-gyógyszertár, Tg. Mure

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Reggel minden munkanapon az esti órákban, délután vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz érkezők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda, vagy bizományosaink útján is feladhatók. A * jelzett hírek díjazás alá esnek.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

Brassói Lapok nyomdavállalatának kiadása.

Hirdetési díjak Brassóban: egy óra 90 lej, negyedóra 240 lej, félóra 460 lej, egy évre 900 lej. Kétszázlejtés díj külön fizetendő. Előfizetési díjak vidékre: egy óra 100, negyedóra 270, félóra 480, egy évre 1000 lej. — Külföldre: negyedóra 420, félóra 820, — egész évre 1600 lej.

Somoruságunknak éneke

A nagy domb alján, ahol sötét fenyvesek örköljenek állnak őrt, egy palotát építenek. Lamos, aranybőrű cigányok hordják a máltert, napszámosok meggörnyedt háttal, verejtékezve kapaszkodnak fel köterhükkel az állványokra, amelynek fa bordái olyan fehéren és mereven fogják körül a piros husszinű téglá épületet, mintha csontváza lenne a készülő háznak. Hónapok óta folyik a hangtalan munka, csak a fáradt idősipol néha, csak a víz csobog az éhes malterba, láncok csörögnek néha és ilyenkor az építő mester rövid és éles vezénymenet. A ház pedig a néma rabszolgák segítségével nemsokára már gögösen megkoronázza fejét piros cserép tetővel.

És egy reggel a palota mint egy urihölgy, kilépett a budoárjából és már csak egy-két szívet pégzett arcán, ide még egy kis piros, s még egy kis fehér és rózsaszínű puer oda. Finom ecsetponásokkal szívetet a palota-hölgy arcát. És egyszerre egy meleg és szíves hang törte meg a ház hosszú némaságát. A szobafestő énekelt. A szobafestők, ez már hagyomány talán, munkájukban mindig énekelnek. A szoba döbbenetesen üres ilyenkor, a falak százszorosan vesztik vissza a leghalkabb sóhajtatást is, olyan tisztán magányos egy ilyen üres szoba, hogy elbész benne a lélek. A szobafestő társát keres, hogy ne legyen egyedül, egyedül a kísérteties négy fal között és ezért — kábel. Vannak babonás emberek, akik azt tartják, hogy a szobafestő az új házban, amelyet először festenek, csak szomorú énekel, akkor szomorú lesz, a ház lakóit meg a bánat és baj éri, mintha az első szomorú hangok minden örömet elriasztottak volna.

Valahányszor arra vitt az utam, mindig elborzított rajtam a borzalom. Az érces szomorhang mind forróbb szomorúsággal töltött vissza sokszorozva a falakról és mindig megrendüléssel szántam azokat, akik majd itt laknak és azokat az ismeretlenséget, akiket tragikus sorsuk e házba vet. Én a szobafestő csak tovább énekelt. Napok után jobban remégett a fájdalomtól a hangja, s a szomorúságnak éneke mint a csok a borzalmak fekete éjszakájából a lángoló és vonagló víziókat. Ó testvérem, akiket utatok ebbe a házba vezet, a falaknak falaiba a festékekkel együtt beszírták már előre a szomorúság, hogy száraz benneket. És egy nap, amikor már ismeretlen embertársaimért érzett részvét, a szomorúság könehéz terheivel szakadt rám, odamentem egy ősz öreg urhoz, aki napok után botjára támaszkodva állt itt, mint a karmester, akinek intésére kiemelkedett a földből ez az acélkö-beton és zongorázó ének-szimfónia és könnyektől fojtott megkérdeztem:

— Mondja jó uram, kinek épül és mi lesz ebből a házból?

— Az öreg ur rám nézett és röviden, kegyetlen, amelynek úgy rémlik, hogy egy szívenvedő volt a rezgése, és egy pillanattal:

Adóhivatal!

Somlyói Eller Gizella.

Tegyen kísérletet
a világhírű

FLY-TOX

illatos rovarirtó

szerrel

és meg fogja ismerni annak előnyeit, amely garantáltan elpusztítja a

legyeket, molyokat, hangyákat, bolhákat, poloskákat, svábbogarakat, szunyogokat és bármilyen más rovar, petéivel együtt.

Garantáljuk a sikert!

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszerkereskedésekben.

A „LE FLY-TOX” Paris cég főlerakata:

Mario Creazzo BUCURESTI,
Sr. Plantelor 26.

Telef. 342/93.

Augusztus második felében kezdődik a nagyszebeni hadbírószágon a zsilvölgyi „zavargások” főtárgyalása

100 védő és ezer tanu vonul fel a monstre-perre

Bukarest (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nagyszebeni hadbírószágon e hónap második felében kezd meg a zsilvölgyi „zavargók” főtárgyalását, mely valószínűleg több napig fog tartani s a nemzeti parasztpártnak alkalmat ad arra, hogy a Zsilvölgy szomorú eseményeit az igazság fényében mutassa be a közvéleménynek.

A védők mintegy százan lesznek, közöttük az ellenzék legnevesebb politikusai. Bukarestből eddig Junian, Mirto, Pompiliu, Joanitescu

D. R. Joanitescu, Dobrescu és többen jelentkeztek már eddig is. A vád és védelem mintegy ezer tanu megidézését kérte, ezek között a kormány néhány nagját is, valamint az ellenzék vezetőit, élükön Maniu Gyulával.

Gavanescu tábornok, a szebeni VII. hadosztály vezetője máris intézkedett, hogy amennyiben a hadbírószágon terme szüknek bizonyulna, nagyobb közhelyiségben tartják meg a tárgyalásokat.

— A kánikulát hűvös időjárás váltotta fel az egész országban. Bukaresti munkatársunk telefonálja: A meteorológiai intézet jelentése szerint a kánikula tegnap az ország egyes részein elérte tetőfokát. Bukarestben a meleg a délutáni órákban 58 fok Celsius volt, arnyékban 36 fokot mutatott a hőmérő. Az esti órákban enyhe nyugati szellő kerekedett, ez azonban csak alig hűtötte le a kánikulát, mely még az éjszakai órákban is 35 fok volt. Az országban a középmeleg 30 fok volt. A mai jelentés már általános hőcsökkenésről és országos esőről számol be.

— Egy milliós sikkasztás a Curtea de Argeşi gimnáziumban. Bukarestből jelentik: A Curtea de Argeşi gimnáziumban az iskolafelügyelő hatóság nagyvonalú korrupciónak jött nyomára. A hiányzó pénzeszközök eddigi vizsgálatai szerint 970 ezer lejnyi a bűnösök a tanulóktól összegyűjtött juttatásokból és vizsgadíjakból loptak el. Érdekes, hogy még egyetlen letartóztatás sem történt.

— Agyonlőtte magát egy brassói soffőr. Ma reggel kilenc órákor megrendítő öngyilkosság játszódott le Brassóban. Dienes Arthur soffőr, a bertalani kaucuk-gyár alkalmazottja, revolverével szívenlőtte magát és miközben kórházba szállították, meghalt. Valószínű, hogy Dienes szerelmi bánatában vált meg az életől, ugyanis családja ellenezte tervbevetett házasságát. A 21 éves fiatalember az utóbbi időben túlzottan ideges volt, mert katonai ügye rendezetlenül állott. Lehet, hogy ez is hozzájárult végzetes elhatározásához.

— Tífuszbacillusok a kisenevi vízművekben. Bukaresti munkatársunk telefonálja: Egy idő óta Kisenevben feltűnő módon elszaporodott a tifusz-esetek száma. Az egészségügyi hatóságok vizsgálata nyomán most kiderült, hogy a veszedelmes kór csirait a városi vízművek terjesztették, melynek csőhálózatában buján tenyésznek a tifusz-bacillusok. A tegnap megejtett analízis szerint 1 liter vízben átlag 2000—5000 bacillus található.

Izgalma a kolozsvári Newyork-szálloda perének főtárgyalásán

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Newyork-szálloda bérlete miatt indított pernek főtárgyalásán már az első óra izgalmas jeleneteket eredményezett, melyek nek során a peres felek ügyvédjei, valamint maguk a perlekedők is, éles szóharcban csaptak össze.

Burileanu kérte, hogy Bukarestben fogatosítsák kihallgatását.

Ítéletre csak holnap kerül a sor.

— Beszűntette a hatóság a Concordia biztosító intézet működését. Kolozsvárról jelentik: A Concordia biztosító intézet Monostor-utcai helyiségeiben ma reggel megjelentek a rendőrprefektúra emberei és lefoglalták az összes könyveit és iratait az intézetnek és a rendőrségre vitték. A Concordia hír szerint több visszaélést követett el s azonkívül is szabálytalanul létesült. A hatósági vizsgálat során minden bizonyíték botrányos dolgok pattannak ki.

— Apró hírek Derestyéről. Tegnap délelőtt a derestyei Czell-sörgyárban Koron Gy. munkás szénakaszálás közben hirtelen meghalt. — A rendőrség letartóztatta Kakó Béla és Mikó Albert munkásokat, akiket azzal gyanúsítanak, hogy nagyobb mennyiségű anyagot loptak el a Czell-gyárból.

— Liberális püspökök akar Erdélybe a kormány. Bukarestből jelentik: A kormány tervbe vette, hogy Erdélybe az egyik görög keleti püspöki állást liberális főpappal töltsék be. A terv máris viharokat szül s különösen a nemzeti-parasztpárt tiltakozik az ellen, hogy az egyház ügyeit politikai manőverekkel profanizálják.

— Agrárkörök a burgonya-export betiltását követelik. Bukarestből telefonálja tudósítónk: Románia ez évi burgonyatermése, mint már meg is emlékeztünk róla, tragikusan rossz. Illetékes agrár-körök most memorandummal akarnak a kormányhoz fordulni, melyben a rossz termésre való hivatkozással, a burgonya-export betiltását szorgalmazzák.

— Mexikóban földrengés volt. Mexikóból jelentik: Hatalmas földrengés volt Mexikóban, amely elpusztította Oaxa és Pinotepas városokat. A halottak és sebesültek száma egyelőre még ismeretlen.

— Mesés értékű gobelinek tűntek el a fontainebleaul kastélyból. Párisból jelentik: A fontainebleaul kastélyból eltűnt ötven gobelin mely megszámlálhatatlan milliókat ér. A Rumeur című lap most azt a leleplezést közli, hogy a XI. Lajos korabeli gobelineket antikváriusok kezére játszották.

Rákbetegségi kísérletek halálraítéltek. Havannából jelentik: A kubai nemzeti egészségügyi bizottság tegnap egyhangú határozati javaslatot fogadott el, amelynek értelmében a halálraítélte bűnösök rendelkezésre bocsáthatják életüket orvosi kísérletek céljaira. Az egészségügyi bizottság mindenekelőtt a rákbetegség kórokozójával akar kísérleteket folytatni és a betegség átöröklésének kérdését fogja tanulmányozni a halálraítélte fegyenceken. A halálraítéltek önként jelentkezhetnek a kísérlet céljaira és a mennyiben tízenkét év múlva még életben vannak, kegyelmet kapnak és szabadlábra kerülnek.

— Holnap indul a román delegáció Berlinbe. Bukarestből telefonálja: A román delegáció, mely a két ország közötti vitás kérdéseket van hivatva rendezni, holnap indul Berlinbe. Először Oromulu, a Banca Naționala volt kormányzója indul utnak, akit holnapután követnek Jon Lapedatu és Eftimie Antonescu is. A delegáció a tárgyalások levezetésére részletes utasításokat kapott.

— Ártatlanul ült vizsgálati fogságban. Julius első napjaiban a brassói rendőrség letartóztatta a Szakács testvéreket, akik Óbrasóban és Belonyában sorozatos betöréseket követtek el. Ugyanakkor orgazdaság címen letartóztatták Szatmáry Károlyt is, aki a lopott holmik egy részét, állítólag a padlásán elrejtette. Szatmáry, aki mint ács a repülőgépgyárban dolgozott és hat gyermek atyja, mostanáig szintén vizsgálati fogságban volt, bár egyre hangoztatta, hogy neki nemcsak a betörésekről, nem volt tudomása, de arról sem, hogy a betörők a lopott holmik az ő padlásán rejtették el. Végre az ügyész dr. Suciu ügyvéd érvei alapján, melyek Szatmáry ártatlansága mellett szólnak. Szatmáry július 6-án kelt végzésével szabadlábra helyezte.

— Megszökött a három éves gyermekkel. Nagyváradról telefonálja tudósítónk: Ma délelőtt megjelent a rendőrségen Berger Farkas Kolozsvár-utcai lakos, aki bejelentette, hogy cselédeánya még szombat eltávozott hazulról és magával vitte három esztendő kisleányát is. A rendőrség a nyomozást megindította.

— Értesítés. A brassói református hivatás értesíti az egyház elnöksége, hogy egyházi adóbeszedőknek folyó évi augusztus hó 1-től Bibó József brassói lakost alkalmazta, akit a pénzek átvételére is felhatalmazott.

A lengyel oceánrepülők kudarcáért a franciákat terheli a felelősség

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Rumeur című lap feltűnést keltő cikkben követeli, állapítsák meg azokat a hibákat, melyek miatt minden oceánrepülés, amelyet franciák kezdeményeztek, sikertelen. A lap szemrehányásával a lengyel aviatikusok esetéből indul ki. Azt mondja, hogy motorukon a benzinevezetés hiányos volt, csak rögtönzött javították ki, a meteorológiai jelentések kedvezőtlenek voltak, s mégis utnak indították őket. A Rumeur, nyomtatékosan megkérdi, hogy kit terheli a felelősség mindezekért? A lengyel repülőknek tényleg nem volt szándékuk pénteken startolni, főképp a rossz időjárás miatt, azonban feletteseiktől péntekre virradó éjjel szigorú parancsot kaptak, hogy azonnal startoljanak.

Lisszabonból jelentik: A lengyel oceánrepülők 31 óra hosszat voltak a levegőben, kor Cap Finistere közelében kényszerültek a vízre, hogy mindkét származást kellett végezniük. A benzintartályuk is kilyukadt, s hirtelen kijáratára került a víz. A gép a leszállás alkalmával oly csapódott a vízre, hogy mindkét szárnyat tört.

A pilóták már annyira biztosra vették a halálukat, hogy palackot dobáltak a tengerbe, melyben utolsó üdvözléseket küldtek hazájuknak és családjuknak.

Kijelentették, hogy a legrövidebb alatt hazatérnek Varsóba.

Ujabb jelentések az amszterdami olimpiásról

Amszterdam. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A magyar-amerikai vízpoló-mérkőzést hozzávetőlegesen mintegy 5000 ember a legnagyobb izgalma között nézte végig. A közönséget valóságos frappirozta az USA világhírű uszóiának legyőzése. Az amerikaiak körében, akik a győzelmet biztosra vették, rendkívüli elkeseredést szült a vereség.

A győzelem után a világ legjobb uszói gratulációkkal halmozták el a magyar játékosokat. Arne Borg Homonnay vállára borult és össze vissza csókolt. Az északi népek általában a magyarok mellett drukkoltak. A gólokat Vértesi, Keserü II. és Keserü I. lőtték. Az amerikai csapat trénera a mérkőzés végén a következő kijelentést tette:

— A magyar csapat legyőzhető.

Az 1500 méteres uszás részletei: 1. Borg fent jelzett idővel. 2. Charlton (Ausztria) 20 perc 02 mp. 3. Crabbe (USA) 20 perc 28.8 mp. 4. Ruddy (USA) 21 p. 07.4 mp. 5. Rilla (Argentina) 21 p. 33.2 mp. 6. Auld (Dánia) 21 p. 45 mp. Arne Borg a finisbe küzdelem után győz.

400 méteres hölgyuszásban első helyet jelezzük, második Braun (Hollandia) 5 perc 57.8 mp. 3. Mc Kim (USA) 6 perc 00.2 mp. további három helyet két angol és egy holland foglalta el.

Kihirdették a segesvári országos dalosverseny eredményét

Három első díjat nyertek a brassóiak — Kolozsvár megtartotta a régi névvel — mesvár, Nagyenyed és Szászrégen előretört — A székely dalárdákat Székelyudvarhely képviseli az elsődíjasok között

Segesvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Hétfőn délután a városi színházban folyt le a dalosverseny utolsó ünnepélyes akta: a diszközgyűlés. Inczedy Jocksmann Ödön, az Országos Dalosszövetség elnöke megmondott csendben nyitotta meg a befejező közgyűlést, amely hivatva volt számbavenni az eredményeket s aztán odaitélni a győzelmi pálmát.

Az országos elnök megnyitó beszédében köszönetet mondott Miklós régenshercegnek, aki elfogadta a dalosverseny diszelnökségét, s ezzel lehetővé tette, hogy a versenyt ezer akadályon keresztül is megtarthassák. Köszönetet mondott az összes fővédnöknek és védnőknek, valamint az agilis és önfeláldozó munkát kifejtő rendezőségnek, amelynek fáradhatatlansága és gondos körültekintése tette lehetővé, hogy a dalosverseny országos jelentőségű erkölcsi sikerrel járjon.

És legvégül köszönetet mondott az elnök Segesvár lakosságának, német polgárainak, akik polgármesterük gyönyörű és bátor megnyilatkozását magukévá tették s a kultúra iránti szeretetük őszinteségéről tanuságot tettek azzal, hogy a vendég dalosokat a híres magyar vendégszeretetet is megszégyenítő szívéllyességgel fogadták.

Befejező szavaiban arra kérte Románia egész lakosságát, hogy teljes odaadással tegye lehetővé a dal szeretetének minél egyetemesebb érvényesülését s tegye lehetővé a dalkultúra lendületes fejlődését.

Az elnök szavait hatalmas tapsvihár köszönte meg jelöl annak, hogy amiket mondott azokat megértették és szívükbe zárták. A tapsvihár elülté után feszült figyelemmel várták a zsüri döntésének kihirdetését. Ime az eredmények:

A női karok második csoportjában az első díj nyertese a Dicsőségmentári Ref. Egyházi Dalkör.

Az első csoport első díját a Brassói Magyar Dalárda női kara hozta el.

A vegyes karok harmadik csoportjában a két első díjat a Baróti Dalárdának és a Nagyborsnyói Ref. Egyházi Vegyeskarnak ítélte oda a zsüri.

A vegyes karok második csoportjának első díját a Tordai D. F. E. Templomi vegyeskara szerezte meg.

A vegyes karok első csoportjában két első díjat osztottak ki. A nyertesek: A Brassói Magyar Dalárda Vegyeskara és a Temesvári Glória Dalegylet.

A férfi karok kezdő csoportjának első díját a Kolozsvári Honvéd-utcai Ref. Dalkörnek ítéltek oda.

A harmadik b. csoport három első díjat a Magyarardécei, Kovásznai és a felvidéki dalárdák nyerték meg.

A harmadik a. csoport első díját a Dalkör szerezte meg.

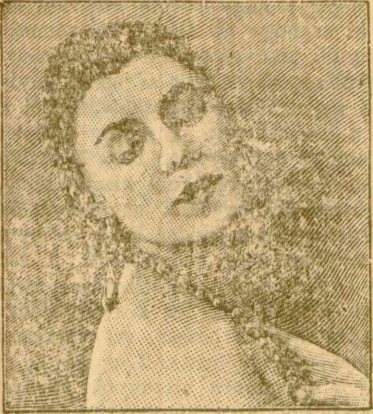
A vegyeskarok második csoportjában az első díjat osztottak ki. Nyertesek: Székely Magyar Pólgári Dalkör, Szatmári Pólgári Dalkör, Székelyudvarhelyi Dalkör, Kolozsvári Csizmadia testület Dalköre és a Székelyudvarhelyi Dal- és Zeneegylet. Az eredmények detője itt azt a súlyos hibát követte el, hogy nyertesek közül kifelejtette a székelyudvarhelyi dalárdát. Ez annyira elkeserítette a résztvevőket, hogy azonnal a zsüri és nagyon törekvő udvarhelyiek, hogy a dalárdisták közül többen sirva fakadtak, roncására hamarosan kikorrigálták a hibát, táviratilag értesítették Székelyudvarhelyt a szép győzelemről.

Az első csoport két első díját a Kolozsvári Iparosegylet Dalköre és a Temesvári Dalkör szerezte meg. A művészi csoport kettő első díját a Brassói Magyar Dalárdának megítélték, arra mindenképpen érdemesnek.

A dalosverseny ünnepségeit este dalosverseny zárta be. Az érdeklődők tömege kora volt, hogy két teremben kellett megvárni a hangversenyt. A szereplő dalárdák teremből a másikba vonultak s mindenbot kétszer adtak elő. Haják Károly hegedűtáka annyira magával ragadta a segesvári közönséget, hogy nem akarták leengedni a színról. Gyönyörűen szerepelt a Segesvári Egyesült Dalárda, amelynek karmestere, Ter Ungar a Bécsben szereplő száz daloskarmestere volt. Inczedy Jocksmann a nőtáira elementáris erővel tört ki a teremből. Az országos elnöknek többször kellett ráznia, amíg le tudott szállani a dobogóra.

A diszhangversenyen vett részt a segesvári magyar dalárda is, mint vendéglátó egyesület nem vehetett részt a versenyen. Gyönyörű egyenruhájával, gyelmezett magatartásával és nagyzenetudásával általános meglepetést váltott ki a szedelmestől. Vetélytárs lett volna, ha a nők közé áll.

A diszhangversenynek azonban — nos vélemény szerint — csakugy a Brassói Magyar Dalárda volt a koronája, mint elhatlanul az volt a vasárnapi verseny.

A híres SP. NELLY is megvan elégedve a „TAKY”-val

El vagyok ragadtatva a „TAKY”-tól — mondja a nagy színésznő. Ez a kiváló, jól szagositott kenőcs 5 perc alatt eltávolítja a felesleges szőrszálakat és pelyheket és mégis sértetlen marad a bőr. Ugy kell használni, ahogy a tubusból kijön, ellentétben a többi szőrtelenítőkkel, amelyeket előbb elő kell készíteni és amelyeknek szaga kellemetlen. A borotvánál is magasabbra értekelem, mert az csak megszáradítja az újból kifejlődő szőrszálakat és a bőrön csunya fekete pontokat hoz létre. A „TAKY” ezen felül tökéletesen ártalmatlan és gyökeréig pusztítja ki a szőrszálakat. Minden jól öltözködő nő, ki sulvt fektet arra, hogy bőre fehér és nyaka hibátlan legyen, csak azt ajánlhatom, hogy használjon „TAKY”-t.

JEGYZET: A Taky krém minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban kapható de megkaphatja 100 lej beküldése ellenében a „TAKY” Depótól is. București, Calea Victoriei 39. 2879

— Nőszövetségi mozgalmak. Országsszerte nagy lendülettel dolgoznak a társadalmi élet megjavításán a nők, akiknek nemes és jó érzése egyenesen hivatva van erre. Kisebbségi asszonyaink is kivesszik részüket a munkából minden vonalon. Egy új női tevékenységről adhatunk tudósítást. Megalakult Sepsi-szentgyörgyi az Erdélyi Református Nők Szövetsége Sepsi Egyházmegyei Tagozata a következő tiszttalakkal: Elnök: báró Huszár Pálné, ügyvezető alelnök: dr. Mórincz Miklósné, alelnökök: Kiss Albertné és Kernné Bibó Erzsébet, titkár: Tőkés Józsefné, jegyző: Urmóssy Rózsika, pénztáros: Kovács Sándorné, ellenőrök: Péter Mózesné és Dénes Jánosné. Egyházközségi kiküldöttek az elnökök közül, aki hivatalból tag: dr. Mórincz Miklósné, Kiss Albertné, Kernné Bibó Erzsébet, Tőkés Józsefné, dr. Barabás Andorné, dr. Szele Béláné és Thamó Andrásné. Az egyházmegyei tagozat célja: a vallás-erkölcsi élet és jólétség élénk gyakorlása, ennek elősegítése.

— Aldott állapotban levő nők és ifjú anyák a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által rendes gyomor- és bélműködést érnek el. Az újabbkori nőgyógyítás főképviselei a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták. — Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

* **Orvosi hírek.** Ifi. Flechtenmacher Károly, sebész, nőgyógyász külföldről hazatérve rendeléseit újra megkezdte. Árvaház-utca 14. I. em. 12—1 és 2—3 óráig. Telefon 259.

* **Állandó kiállítás:** fa- és fémmegmunkáló gépekben Kamaryt és Méder cégnél, Brassó-Temesvár.

A KILENCEDIK REICHENBERGI MINTAVÁSÁR
1928. augusztus 18—24-ig lesz. Felvilágosítást nyújt a mintavásár irodája, Reichenberg (Csehszlovákia). 7587

* **Elveszett** 11 db fehér liba hatukon piros jellel Gyár-úton, vámház mellett. Becsületes megtaláló vigye Bács József, Malomhegy-utca 19. sz. alá.

* **Orvosi hír.** Doktor Fink egy hétre elutazott augusztus 7-től 15-ig. Helyettese: Dr. Thomas, Vár-utca 62, telefon 428.

* **A kiváló minőség a „Stollwerck” tejkaramellak világsikerének titka.**

* **Bedeus zsebméretrend II. javított kiadása** megjelent. Érvényes augusztus 1-től.

Szerkesztői üzenet

Sch. E. Nagyon primitív dolgok. Kéziratok viselkedésére nem vállalkozunk.

R. L. (Nagyvárad) közölje címét Salamon Sándor ny. főellenőrrrel. Brassó, (Vasut-utca 55.).

SPORT

Magyarország—Amerika vízipóló 5:0 (2:0)

A magyar csapat elkészült a küzdelem után megverte az amerikaiakat és biztosan halad a világbajnokság felé — Humoros jelenetek a maraton verseny után — Szenzációs világrekord a 400 méteres női uszásban — A Pannon a vi ágrekord idő alatt kikapott a németektől

Amszterdam. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az olimpiai versenyeknek tegnap a magyar és amerikai vízipólócsapatok mérkőzése képezte főszénzációját. A két válogatott team összecsapását már napok óta nagy izgalmak előzték meg, s közvetlenül a verseny előtt hatalmas fogadások történtek az eredményre, mely döntő jelentőségű a világbajnokság szempontjából is.

A két csapat már a mérkőzések kezdete óta tanulmányozta egymás technikáját, s a trénerök nyilatkozatokkal öntötték el a világsajtót. Amerikai oldalról hangsúlyozták, hogy ámbár a magyar csapat technikája fejlett, az amerikaiak olyan gyorsak, hogy győzelmük kétségtelen. A holland sajtó egyhangulag magyar

pataihoz tartozik, kiesett a további versenyzésekből.

Tegnapelőtt a marathoni verseny lefutása után igen komikus jelenet játszódott le a zsúfolt stadionban. Ugyanis az újságírók megrohanták a győztes arabot és autogrammot kértek tőle, azonban kiderült, hogy Alquafi amilyen kitűnően fut, éppen olyan kevésbé civilizált, mert még írni sem tud. Ez a tragikomikus jelenet egyébként egyszeriben lehűtötte a franciák extázisban tomboló csapatát, akik arab gyarmatosukban már nemzeti hőst tiszteltek. Ugy látszik, analfabéták ma már nem lehetnek hőrosok.

A részletes eredmények egyébként a következők:

Nurmi finiszál 10 ezer méteren, Ritola és Wilde előtt.

Magnusson svéd futó.

vereséget tippelt s az izgalmak a mérkőzés előtt olyan hevesek voltak, hogy az érdeklődő közönség és a világsajtó képviselői zsufolásig megtöltötték a nézőteret.

A mérkőzés halálos csendben kezdődik meg, de már az első pillanatban nyilvánvaló a magyar csapat fölénye, mely minden labdát elszed az amerikai csatároktól és vesélyes támadásokat vezet az amerikai kapu felé. Az első félidőben a magyar csapat két, a másodikban három gólt ér el, míg az amerikaiak mindvégig eredménytelenül küzdenek, s szemben a magyarok iskolászerűségével durva játékokat produkálnak, ami sokat ront népszerűségükön.

Az 5:0-as győzelem után kétségtelennek látszik, hogy a világbajnokságot Magyarország viszi el.

Williams a diadalmas sprinter.

A tegnapi versenynapon pergették le az evezőszámokat is, melyek nem sok szerencsét hoztak a magyar versenyzőkre. A négyezős versenyben Németország gicászi küzdelem után világrekord idővel megverte a Pannoniát, mely így, ámbár a világ legkitűnőbb csa-

Az 1500 méteres gyorsuszás bajnokságát Arne Borg irtózatos küzdelem után 19 perc 51 mp. idővel nyerte meg.

A 400 méteres női uszásban Martha Norel (USA) 5 perc 42,8 mp. idővel kitűnő új világrekordot állított fel.

Magyarország—Amerika vízipóló 5:0 (2:0) Fölényes, nyugodt győzelem.

Epésapatbajnokság: 1. Olaszország. 2. Franciaország, 3. Portugália, 4. Belgium.

Epé elődöntőben jutottak Magyarország részéről Hajdu és Rády.

Németország—Belgium vízipóló 5:3 (2:2)

200 méteres melluszás I. előfutamban első Spence (Kanada) 2 perc 56,6 mp. II. előfutamban Vesd Harling 2 p. 56,4 mp. III. előfutamban Rademacher (német) 2 perc 52 mp. Olimpiai rekord.

Kerékpár: Állóstartós gyorsasági fleyerbajnokság: 1. Willy Falk Hansen (dán) 1 perc 14,4 mp. 2. Bocsh van Drackenstein 1 perc 15,2 mp. 3. Gray (Ausztrália) 1 perc 15,6 mp.

100 méteres olimpiai flybajnokság: Beufreund (francia) 1 perc 13,2 mp. 2. Pasairc (holland).

400 méteres üldözőcsapatverseny: első előfutamban bejönnek Olaszország és Anglia, második előfutamban Hollandia, Franciaország. A döntőben: 1. Olaszország 5 perc 6,2 mp. 2. Hollandia.

200 méteres tandem első előfutamban bejönnek Anglia és Olaszország, másodikban Hollandia és Németország. Döntőben 1. Hollandia (Leene van Duck) 12,8, második Anglia (Zibbit Chambers.)

Az evezőversenyek pompás időben zajlottak le. Az egyesből kiestek Magyarország és Olaszország, a négyesből Magyarország, a nyolcasból Argentína, a kettes kormányostalanból Svájc és Hollandia, a négyes kormányostalanból Németország és Franciaország. A négyesben Magyarország csak két mp. alatt maradt el a világrekordot futó német csapatától.

LEGUJABB

Erdélyi hivatalnokokkal cserélik ki a regáti tisztviselők egy részét

Nagyarányu változások az erdélyi közigazgatásban

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kormány elhatározta, hogy Erdélyben szolgálatot teljesítő regáti tisztviselők egy részét őslakó erdélyiekkel cseréli fel. A regátiak közül azokat, akiknek nincsen különösebb hozzáértésük, vagy pedig szolgálatukat nem látták el teljes korrektséggel, azonnal el fogják helyezni. Ennek a határozatnak meghozatalában nagy része van Balan szebeni

metropolitának, aki a regáti invázió ellen élesen szót emelt illetékes helyeken.

A kormánynak ez az intézkedése, jóllehet ugyancsak későn jön, bizonyára megelégedést fog íváltani azok köréből, akiket a bukaresti rendszer eddig elűtött az életlehetőségektől. A kormány nyilván az erdélyi románság általános eleseredését akarja ezzel az intézkedéssel enyhíteni.

A szovjet nem írhatja alá a békepaktumot

Washington. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az amerikai kormány hír szerint semmiesetre sem járul hozzá ahhoz, hogy a Kellogg-paktumot a meg nem hívott hatalmak, így a szovjet is aláírja. Nincs kifogása ellenben Amerikának az ellen, hogy a szovjet a kisebb hatalmakkal együtt később csatlakozzék a békepaktumhoz.

Nagyváradon szeptember folyamán kétszeresre emelik tel a reeskomptot

Nagyvárad. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Banca Nationala nagyváradi fiókjának igazgatója, Harnoiu, ma kijelentette, hogy a Banca Nationala szeptember hónap folyamán kétszeresre emeli fel a visszleszámitolás hitelét. Harnoiu e bejelentéssel azt az íjdelmet akarta ellensúlyozni, ami annak a hírek a következtében keletkezett, hogy a Nemzeti Bank megszorítja a reeskomptot.

Sándor király hirtelen visszaérkezett Belgrádba

Belgrád. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Sándor szerb király a zavaros helyzet miatt váratlanul megszakította nyaralását és visszaérkezett Belgrádba. Kíséretében Marinkovics miniszter jött, aki a helyzetről részletesen informálta az uralkodót.

A horvát fővárosban rendkívül izgatott a hangulat. Hír terjedt el, hogy a kormány erőszakos lépésekre határozta el magát és

négy szerb ezredet koncentrált Zágrábban.

A jólinformáltak véleménye szerint az események irányítása kicsuszott a politikusok kezéből s az ucca befolyása mindinkább érezhető.

Ha Radics halála bekövetkezik, az eseményeket már nem lehet lefékezni.

s olyan dolgok is történhetnek, amelyek döntően befolyásolják Jugoszlávia jövődő sorát.

Nobile pápai áldásban részesült

Róma. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A pápa megbízta a Nobile expedició gyóntató szerzetesét, hogy a tábornokot az ő nevében részesítse pápai áldásban.

Londonban nagy aggodalommal kísérik a jugoszláviai eseményeket

London. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az angol sajtó nagy aggodalommal kíséri a jugoszláv feszültséget. A Times mai cikkében rámutat arra az óriási veszélyre, amit az ellenparlament jelent. Megállapítja, hogy a jugoszláv események nemzetközi kihatása még sok gondot fog okozni a franciáknak.

Janovics Jenő kapja a nagyváradi színházat

Nagyvárad. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nagyváradi színház ügye ma fontos fordulóponthoz érkezett. Ugyanis dr. Janovics Jenő, a kolozsvári színház igazgatója ma Nagyváradra jött és tisztelő látogatást tett Egry Gergely polgármesternél, ami nyilvánvaló preludiuma annak, hogy a színház bérletéért ő is folyamodni fog.

Erdélyi Miklós még nem adta be a tanácshoz szerződés iránti kérelmét. Nagyváradon általában a Janovics-kombináció találkozik nagyobb rokonszenvvel. A városi tanács 17 magyar tagja beadványt fog intézni a polgármesterhez, melyben kéri, hogy a város Janovicsal kössön szerződést. Ezt a beadványt aláírják a magyar társadalom vezető tagjai is.

Ilyenképpen eldöntöttnek látszik, hogy a jövő szezonnra már Janovicsé lesz a nagyváradi színház is. Janovics egyébként hangsúlyozza, hogy Nagyváradot nem tekintí mellékállomásnak.

Konstanca mellett egymásba rohant két petróleumvonat

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ma reggel véres vasuti szerencsétlenség játszódott le a Constanza-Bukarest vasutvonalon Murfatlar vasuti állomás közelében. Egy petróleumszállító szerelvény teljes sebességgel haladt el az állomás mellett s összeütközött egy másik petróleumvonattal mely a mufatlari állomásra robogott be. Az összeütközés hatása borzalmas volt. 15 kocsis pozdorjává tört, a többiek pedig lefordultak a vasuti töltésről. A karambol következtében a pálya 400 méter hosszúságban felszakadt.

Az összeütközés szerencsére nem követelt sok áldozatot, mert a vonaton csak kisszámú kísérőszemélyzet utazott. Öten súlyosan megsebesültek, akik közül a vonatvezető kórházba szállítás közben meghalt.

KÖZGAZDASÁG

Megengedik-e, hogy az ország pénzhez jusson?

Tárgyalások Londonban és tárgyalások itthon — Emelik a bank egyiorgalmát — Csehszlovákiában engedélyezik a külföldi kölcsönöket

Románia pénzügyei talán végre mégis eljutnak abba a mederbe, amelybe Bratianu Vintila nélkül ez előtt mintegy öt-hat évvel el kellett volna jutniuk.

Az olasz kölcsön, amelynek összege 12 millió dollár, tehát mintegy két milliárd lej, arra szolgál, hogy az Ipari Hitelnek a kötvényeit visszavásárolják vele a Banca Nationalától és így az Ipari Hitel megszabaduljon attól a teljes lekötöttségtől, amely miatt már jó idő óta egyáltalában nem tudott új hiteket folyósítani és nem teljesíthette hivatását. Ezt a kölcsönt nem a jegybank vette fel, hanem az

állam, s az Ipari Hitel ezt az összeget úgy fogja majd az államnak visszafizetni, hogy kötvényeit a most tervezett állami törlesztési alapnak engedi át, az állam viszont, mint megírtuk, a kibocsátandó nagy kölcsönből fizeti meg a két milliárdot az olasz banknak, amely ezt az összeget mintegy 8 százalékos kamattal mellett engedte át a román kormány számára. A kölcsön mindössze öt hónapra szól és kifejezetten előleg jellegével bír a stabilizációs kölcsönre.

A stabilizációs kölcsön tárgyalásai szüntelenül folynak. Londoni jelentés szerint a Financial News

azt közli, hogy a nagy román kölcsönt októberben bocsátják ki és hogy az állami kölcsönnek kibocsátására irányuló tárgyalásokkal együtt más kölcsönről is tárgyalnak, amelyeket a román gazdasági élet igényel. — Ugyanakkor Csehszlovákiából azt jelentik, hogy a csehszlovák kormány a devizaköltségek határát felemelte egy tételben 250.000 cseh koronára. Ennyi az az összeg, amelynek kisebb tételekre nem kell a csehszlovák jegybank engedélyét kérni. Eddig 5000 korona volt a legalsó határ és így a mostani kibővítés valóban nagy jelentőségű. A csehszlovák pénzpiacot eddig kormányintézkedések zárták el annak a lehetőségétől, hogy ez a szomszédos államokkal hitelügyleteket köthessen. A csehszlovák pénzpiac meglehetősen bővében volt és van is a tőkének, azonban azok a szomorú viszonyok, amelyek Romániában uralkodtak, arra kényszerítették a csehszlovák kormányt, hogy bankjait az itteni üzletkötések mérhetetlen kockázataitól óvja meg. Mivel pedig azt nem lehetett megtenni a szövetséges Romániával, hogy vele szemben a csehszlovák pénzpiacok külön korlátozásokat és tilalmakat állítsanak fel, egyszerűbben vélte a csehszlovák kormány azt, hogy egyáltalában minden külföldi hitelműveletet betilt. Most azonban, amikor Romániának már van reménye arra, hogy Angliában is szóba állanak vele, a csehszlovák kormány is elérkezettnek látja az időt arra, hogy előkészítse az akadálytalan pénzügyi műveletek útját Romániával.

Mindez arra vall, hogy a közel jövőben enyhülni fog Románia végzetes tőkehiánya. Maga a kormány is megteszi ebben az irányban azt, amit tenni mer, Bratianu Vintila szabadságának megkezdése előtt aláírta a jegybank kormányzóságával azt az egyezményt, amelynek értelmében a jegybank a forgalomban levő bankjegyek mennyiségét emelheti. Az emelésnek csak fokozatosan szabad történnie, abban az arányban, amelyben a külföldi pénznemek a román terménykivitel ellenértéként befolyának a jegybank pénztárába, azonban a jegybank állítólag már meg is kezdte az idegen devizák vásárlását.

Ebben a tekintetben bizonyos kételkedést kell tanúsítanunk, — mint a kormány ígéreteivel és közléseivel szemben annyiszor, — hiszen a külföldi devizák még egyáltalában nem jelentkeznek, a kivitel sem indul meg és a román tengeri kikötőkből nagyon lanya üzleti jelentések érkeznek. Azt elfogadhatjuk, hogy a jegybank készen áll a bankjegyek szaporítására, mindenestre kellő óvatossággal, mert egyébként annak tennie ki magát, hogy a lej árfolyama a nagy kölcsön kibocsátása előtt rohamosan zuhannak indulna.

Mindezek a tárgyalások azonban arra vallanak, hogy Bratianu Vintila pótolni akarja a hosszú évek mulasztásait, feloldja azt a blokádot, amelyet a román gazdasági élet köré ő maga épített és megengedi, hogy a világ gazdag tőkeforrásaiból Románia gazdasági élete is hozzájusson némi szerény morzsákhoz.

A MAI PÉNZPIAC

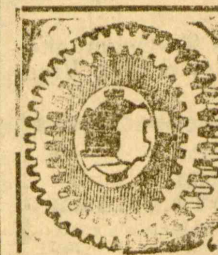
A lej mára emelkedett

Száz lej Zürichben

3.17

100 lej 0.61 dollár	1 dollár	164.65 lej
100 lej 4.31 shilling	1 angol font	800 1/2 lej
100 lej 3.48 m pengő	1 pengő	28.75 lej
100 lej 2.5570 марка	1 марка	39.35 lej
100 lej 20.59 cseh kor.	1 cseh kor.	4.92 lej
	1 o. schilling	23.27 1/2 lej

1 svájci frank 31.80 lej

Precizios fogaskerekek, automobilok és az összes gépek részére, villamosvasuti fogaskerekek, precizios autókalkatrészek

Hendl gépgyár Arad

Pályázat

A nagyváradi evangélikus egyház lemondás folytán megüresedett kántortanítói állására ezennel pályázatot hirdet.

Az iskola négy osztályú vegyes elemi, melyben jelenleg az I. és II. oszt. külön helyettes tanítónő vezetése alatt állott. Kántori teendők a szokásosak, melyhez a tempómi énekkar vezetése járul.

Javadalmak az állami tanítók javadalma, melyet fokozatosan közelít meg az egyház. Három szobás suterén lakás mellékhelyiségekkel s fürdőszobával; 16 ürköbméter tüzelőfő, világítási atalány stólak, 8 hold aprárföld, melyet szavatosságot nem vállalunk. A román nyelv ismerete vagyis a nosztifikáló vizsga szükséges. Pályázati határidő aug. 13. Jelentkezés a lelkeszi hivatalnál (Take Ionescu 25. Próbá orgonálás es ének esetleg szükséges, mikor is a megválasztottnak utókötség nem jár. Csakis evangélikus okleveles egyének pályázhatnak.

Oradea, 1928. aug. 4.

7576

Evang. Egyház.

BÉBI

VAGY

AZ ELSŐ SZERELEM

REGÉNY. Írta: MARAI SANDOR

(Copyright by Pantheon) (9)

— Amig ment fel itt az uton, — mondta nekem, — én néztem innen az ablakból. Ön már lassan jár, mi baja van? Szemre alig egy jó negyvenes. Hja, a jó vidéki élet. Az koncert-utalja az erőket. — Megint vigyorgott. — Szóval fogadtam, hogy bemegy-e a misére. Csak egy magammal fogadtam, ahogy szoktam. Nem blickem van az ilyesmire. Ezt gondoltam: az az ur most talán el akart menni a misére. Most tudja, hogy nézem. Most arra gondol, hogy azért is elmegy a misére. Mi közöm hozzá? — gondolta ön. — Egy idegen fráter, aki belekotnyeleskedik abba, hogy én misére járok-e vagy sem? Nem igaz? Különben is toladó ember! Nem ezt gondolta? Vallja bel...

— Nekem nincsen az ön számára semmi vallani valóm — feleltem nyersen.

Belátom, hogy goromba voltam. De nem lehetett elbirni ezt a fecsegést. Rőgtön, ahogy ezt kimondtam, rosszul is esett; végeredményben nem csinált nekem semmi rosszat. Fecseg és bizalmaskodik — ilyen a természete. Nem tehet róla. Lehet, hogy valami baja van. Lehet, hogy beteg, hogy szerencsétlen. Mit tudunk egymásról? Semmit, semmit.

Megsajnálta. Most, ahogy rászóltam, rögtön csendes lett és alázatos. Fényes, fekete szemével sűrűn pislogni kezdett, alulról nézett fel reám. Vigyorgott, de zavartan és kinlódva.

— Kérem, — mondta — én nem akartam megbántani. Bocsánatot kérek, ha azt tetszik hinni... távol állott tőlem. Nem volt szándékomban megbántani. a tanár urat. Én csak beszélgetni akartam.

Ezt az utolsó mondatot szinte szemérmesen mondta, egészen másképp, mint az előzőket. Zavartan és szemérmesen mosolygott. Ha szinte akarok lenni, hamis szégyenkezés és az, ami nem engedi, hogy ilyen pillanatokban azt mondjuk, amit szeretnénk. Azt hiszem, a szívem mélyén meg voltam lepve a fellépésem eredményétől. attól, hogy egy erőteljes mondattal ilyen hatásosan letorkoltam ezt az embert. Ez velem mégis csak ritkán fordult elő, hogy hatásosan letorkoltam valakit. Ahogy emlékszem, legtöbbször én vagyok az, aki hallgat. Most, ahelyett, hogy kezet nyújtottam volna neki, ezt mondtam:

— Ön nem bántott meg. Kicsoda ön? Nevelésbeszéd. S honnan tudja, hogy tanár vagyok? Mit néz utánam?

Lehet, hogy kiabáltam. Felállt az asztal mellől, mint aki meghajol és indul — de egy percig így maradt állva félig meghajolva. Mikor az arcába néztem, minden haragom elmúlt. Halálsápadt volt. Most láttam, hogy a nadrágja teljesen ki van térdelve és a manóruka rorgyos. A gallérja többnapos volt, a nyakkendője zsiros és szakadozott. A nézése olyan fáradt volt, több mint szomorú, hogy nem bírtam viszonzni. Elfordítottam a fejemet. Olyan alázatosan mondta, mint egy cseléd.

— A bérlőtől tudom, hogy tanár tetszik lenni. Engedelmet, ha zavartam. Én igazán csak beszélgetni akartam. Engedelmet. Nem fog előfordulni. A névjegyem, ha megengedi a tanár ur.

Egy kopott vörösbőr tárcát huzott elő a lamuszniú ujjával idegesen keresgélte benne. Aztán egy keskeny és hosszú névjegyet nyújtott át. Én is felemelkedtem s úgy vettem át a névjegyet. Azt hiszem, minden szemtelenséggel mellette, ennek az embernek nincsen különös gyakorlata az ismerkedésben. Mindketten zavarban votunk. Szemtelenséget mintha elhívtak volna. Inkább én voltam most a neveléses. Átvettem a névjegyet, de nem kövéltem meg. Csak meghajoltam és a nevet morogtam. Ő is meghajolt és rögtön elment.

Most én néztem utána az ablakon át. Inpadó, kaszáló járása van, bizonytalanul jár. Composan és bizonytalanul. A „Vilma”-lak-ment, a harmadik házba a „Tivoli”-től. Az-án megnéztem a névjegyet. Ez a neve:

TIMÁR AGOSTON
titkár

Budapest.

Városlósi ember. Miféle titkár? Meg fogom látni a bérlőt.

(Folytatjuk.)

CZITROM

ALADÁR

ÉS TSA
TEA IMPORT

Brassó, Kapu-u. 25

*

Van szerencsénk a

fűszer- és
csemegekereskedő urak figyel-
mét felhívni azon körül-
ményre, hogy a világhírű

TEÁSKANNA

védjegyű csomagolt árun ki-
vül állandóan raktáron tartjuk
a következő minőségű, sza-
bados teákat:Darjeling,
Assam,
Sumatra,
Ceylon,
Moning,
Panyong

és többféle minőségű

Pecoe virágot

Ezen fajta teákat mindenkor a
legjobb minőségben és a leg-
olcsóbb napi árban szállítjuk.Mielőtt őszi szükségle-
tét fedezné, — kérjen
tőlünk is áralánlatot!A nyári saison
befejezése alkalmából
árainkat mélyen
leszállítottuk

Vászoncipők:

Lei 280-300

Legfinomabb női drapp cipők:

Lei 495-580-650

Fonott női cipők:

Lei 480-550-600-650

„TURUL”

7590

cipőraktár, Kapu-utca 8.

Nemet acélárugyár reprezentációs
képviselőt keresaki jó összeköttetésekkel rendelkezik fűrésztelepeknél. Aján-
latok H. KLEIN CERNÁUT, Fiala Gasse 1 címre küldendők.
7589

Pathé Frères Paris

Románlában alapított
1908-ban, București,

Calea Victoriei 10.

Ertesíti a mozi tulajdonos urakat, hogy rak-
tárán állandóan kaphatók: „Pathé”
mozikészülékek, utolsó model — Eredeti
„Pathé” alkatrészek és bármilyen más
márkájú alkatrészek. Bármilyen rendszerű
lámpához való szénrudak, elsőrendű mi-
nőség, gazdaságos használat. Speciális
javító üzem. egyetlen romániai mozigép
javító, ahol bármilyen márkájú gépet gyor-
san és teljes szakavatottsággal javítanak.

direkt szétvétel az egész országban!!

Felhívjuk a mozi tulajdonos urak figyel-
mét arra, hogy az országban nincsenek
fiókjaink és lerakataink.

Ovakodjanak utánzatoktól!

9802

Perfekt román-magyar-német
gyakorlott tisztviselőt keresünk

aki a levelezésben is jártas, peritekt gépiro. —
Komoly önálló munkáról irának
„Brassói nagyvállalat”
engere

7591

NE FOGADJON EL
MÁST, MINT

MIRA

LÉGYFOGÓT!

7591

